
Посібник з підготовки проектних пропозицій:

**Залучення фінансування для підприємств сфери житлово-
комунального господарства**

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	III
1 ВСТУП	1
1.1 Мета посібнику	1
1.2 Цільова група	1
1.3 Як користуватись посібником	1
2 ОГЛЯД МОЖЛИВОСТЕЙ ФІНАНСУВАННЯ	3
3 КРЕДИТНЕ ФІНАНСУВАННЯ	10
3.1 НЕФКО / Фонд Е5Р – Чисте виробництво	10
3.2 ЄБРР / Фонд Е5Р	14
3.3 ЄІБ / Фонд Е5Р	17
3.4 МФК / Фонд Е5Р	20
4 ГРАНТОВЕ ФІНАНСУВАННЯ	23
4.1 Міжнародні донори – приклад конкурсу ЄС на енергоефективні проекти в 2011 році	23
5 ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖБЮДЖЕТУ	27
5.1 Держенергоефективності	27
5.2 Мінрегіонбуд – пілотні проекти для сектору ЖКГ	30
5.3 Мінрегіонбуд – програма «Питна вода»	32
5.4 Держекоінвестагентство – програма Кіотського протоколу	35
5.5 Конкурс ДФСМС	37
6 ПОСИЛАННЯ	41
6.1 Веб-посилання на кредитні організації	41
6.2 Веб-посилання на організації, що надають гранти	42
6.3 Веб-посилання щодо фінансування з держбюджету	43
7 ДОДАТКИ	45
7.1 Додатки для НЕФКО	46
7.2 Додатки для ЄБРР	49
7.3 Додатки для ЄІБ	50
7.4 Додатки для МФК	51
7.5 Додатки для конкурсу ЄС в сфері ЕЕ в 2011 році	52
7.6 Додатки для Держенергоефективності	56

СПИСОК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1:	Організації, що надають фінансування та умови	3
Таблиця 2:	Потенційні донори для сфери комунальних послуг	8
Таблиця 3:	Посилання для НЕФКО	41
Таблиця 4:	Посилання для ЄБРР	41
Таблиця 5:	Посилання для ЄІБ	41
Таблиця 6:	Посилання для МФК	41
Таблиця 7:	Посилання на конкурс ЄС в сфері ЕЕ	42
Таблиця 8:	Посилання для Держенергоефективності	43
Таблиця 9:	Посилання для Мінрегіонбуду – пілотні проекти в сфері ЖКГ	43
Таблиця 10:	Посилання для Мінрегіонбуду – програма «Питна вода»	43
Таблиця 11:	Посилання для Держекоінвестагентства – програма Кіотського протоколу	43
Таблиця 12:	Посилання для Конкурсу ДФСМС	44

СКОРОЧЕННЯ

CIUDAD	Співробітництво для розвитку міст та діалогу (Програма ЄС)
E5P	Фонд Східноєвропейського партнерства в сфері енергоефективності та екології
EPTATF	Трастовий фонд Східного партнерства для технічної допомоги
GFA	GFA Consulting Group GmbH
GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва
IMS	Проект GIZ «Підвищення якості муніципальних послуг»
SIDA	Шведське агентство з міжнародного розвитку
USAID	Агентство США з міжнародного розвитку
грн.	Гривня
ДелЄС	Делегація Європейського Союзу
Держекоінвест-агентство	Державне агентство екологічних інвестицій України
Держенерго-ефективності	Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України
ДПП	Державно-приватне партнерство
ДФСМС	Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЕЕ	Енергоефективність
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЕК	Європейська Комісія
ЄПС	Європейська політика сусідства (серед країн Східної Європи – Україна, Білорусь, Молдова, Вірменія, Грузія, Азербайджан, Російська Федерація)
ЄС	Європейський Союз
ЕСКО	Енергосервісна компанія
ЗМФІ-II	Проект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи в Україні - впровадження” (за підтримки USAID)
ІБСЕД	Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (українська громадська організація)
ІТП	Індивідуальний тепловий пункт
КМУ	Кабінет Міністрів України
КП	Підприємство, що надає комунальні послуги
Логфрейм	Логічна матриця проекту (концепція, розроблена в рамках методології управління проектним циклом)
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МЕРТ	Міністерство економічного розвитку і торгівлі
Мінрегіонбуд	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства

Мінфін	Міністерство фінансів
МКСЕ	Міжнародний короткостроковий експерт
ММС	Міжмуніципальне співробітництво
МФК	Міжнародна фінансова корпорація (група Світового банку)
МФО	Міжнародна фінансова організація
НБУ	Національний банк України
НЕФКО	Північна екологічна фінансова корпорація
ОУЖКГ	Обласне управління житлово-комунального господарства
РМТ	Реформа міського тепlopостачання (проект USAID)
ТД	Технічна допомога
ТЗ	Технічне завдання
УПЦ	Управління проектним циклом

1 ВСТУП

1.1 Мета посібнику

Муніципалітетам та підприємствам, що надають комунальні послуги доводиться працювати в умовах значної нестачі фінансування. Як правило, підприємства фінансуються через надзвичайно централізовану систему та отримують надходження на операційну діяльність, в той час як видатки на інвестиції залишаються на дуже низькому рівні.

Мета цього посібника – надати підтримку невеликим містам України в залученні додаткових фінансових ресурсів на розвиток інфраструктури.

Даний посібник укладено в рамках Проекту GIZ «Підвищення якості муніципальних послуг». Основні сектори, яким приділено увагу в посібнику, - водопостачання та водовідведення, тверді побутові відходи та енергоефективність.

1.2 Цільова група

Цей посібник підготовлено для керівників та спеціалістів міських рад та адміністрацій (міські голови та їх заступники, голови управлінь та їх заступники, провідні спеціалісти), а також для робітників підприємств, що надають комунальні послуги.

1.3 Як користуватись посібником

Даний посібник слід використовувати як практичні рекомендації. В текст посібника включено різні гіперпосилання та перехресні посилання для того, щоб забезпечити безпосередній доступ до веб-сторінок, оновлених апіляційних форм та інших відповідних матеріалів. Саме тому посібник підготовлено в електронній версії. Інформація, надана в публікації є актуальною станом на липень 2012 року.

Рекомендуємо читачу:

- Спершу ознайомитись із зведеними таблицями (Розділ 2),
 - визначити можливості фінансування,
 - обрати можливого донора.
- Після цього ознайомитись з поетапною інструкцією для обраної фінансової організації (кредити – Розділ 3, гранти – Розділ 4, або Розділ 5 для фінансування з держбюджету).
- За необхідності, рекомендуємо читачеві скористуватись відповідними Додатками для того, щоб
 - дізнатись більш детально про умови банків,
 - ознайомитись з шаблонами заявок фінансових організацій,
 - переглянути приклади заповнених проектних заявок

- або ознайомитись із законодавчою базою.

2 ОГЛЯД МОЖЛИВОСТЕЙ ФІНАНСУВАННЯ

Таблиця 1: Організації, що надають фінансування та умови

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Критерії	Примітки	
КРЕДИТИ						
NEFCO / E5P Fund	1a	НЕФКО / Програма кредитування «Енергозбереження»	<ul style="list-style-type: none"> до 3 млн. грн. відсоткова ставка – 3% 	<ul style="list-style-type: none"> будівлі соціальної сфери та вуличне освітлення 	<ul style="list-style-type: none"> період окупності до 5 років 	<p>Впроваджується спільно з Держенергоефективності.</p> <p>Ця програма припинила прийняття заявок доки перші кредити НЕФКО будуть перераховані заявникам (можливо до кінця 2012 року).</p>
	1b	НЕФКО / Демо Україна	<ul style="list-style-type: none"> кредит до 400 тис. євро + грант від SIDA в розмірі 300 тис. євро відсоткова ставка – 6% максимум 4 роки 	<ul style="list-style-type: none"> центральне опалення для міст з населенням більше 100 тис. жителів з кінця 2011 року, для 10 проектів 	<ul style="list-style-type: none"> мінімум 30% енергозбереження період окупності до 4 років гарантії на 400 тис. євро 	<p>Впроваджується за офіційної підтримки Мінрегіонбуду, рішення приймаються НЕФКО та SIDA. SIDA надає технічну допомогу на розробку проекту (аналіз здійсненності, інформація та комунікації).</p>
	1c	НЕФКО / Чисте виробництво	<ul style="list-style-type: none"> кредит до 350 тис. євро відсоткова ставка – 6 % максимум 5 років 	<ul style="list-style-type: none"> модернізація, ремонт (будь-які заміни, за винятком нового обладнання) 	<ul style="list-style-type: none"> період окупності до 6 років соціальні та екологічні вигоди мають відповідати політиці НЕФКО 	<p>Фінансування може надаватись приватним компаніям та муніципалітетам.</p> <p>Існує шаблон проектної заявки. Нові заявки не приймаються доки вже подані не будуть опрацьовані співробітниками НЕФКО (можливо до кінця 2012 року).</p>
2	ЄБРР / Фонд Е5Р	<ul style="list-style-type: none"> співфінансування від 12 млн. євро (1/3 грант, 2/3 кредит) 	<ul style="list-style-type: none"> інфраструктура, в т.ч. муніципальні послуги з акцентом на центральне опалення (когенерація, 	<ul style="list-style-type: none"> спроможність повернення кредиту мінімум 30% скорочення 	<p>Єдиного шаблону заявки нема.</p> <p>Як правило, ЄБРР спочатку потребує концепцію проекту та фінансові документи.</p>	

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Критерії	Примітки
		<ul style="list-style-type: none"> відсоткова ставка: LIBOR плюс % (= < 3-4 %) 	біопаливо, теплові насоси – повітря, ТПВ, вода, ІТП)	<ul style="list-style-type: none"> викидів CO2 гарантії 	
3	ЄІБ / Фонд Е5Р / ЕРТАТФ	<ul style="list-style-type: none"> від 20 млн. євро на окремі проекти відсоткова ставка: LIBOR плюс % (= < 3-4 %) до 25 років 	<ul style="list-style-type: none"> відходи водопостачання / відведення центральне опалення енергоефективність МСП освіта 	<ul style="list-style-type: none"> підвищення рівня якості життя позитивний екологічний вплив гарантії 	Існує можливість об'єднати 10-12 проектів, в цьому випадку сума кредиту – від 50 млн. євро.
4	МФК / Фонд Е5Р	<ul style="list-style-type: none"> від 10 млн. дол. США (формального порогу нема) відсоткова ставка: LIBOR плюс % (= < 3-4 %) до 12 років 	<ul style="list-style-type: none"> сільськогосподарський бізнес інфраструктура енергоефективність / чисте виробництво фінансові ринки 	<ul style="list-style-type: none"> розвиток впливу на довгострокове економічне зростання 	Фінансування може надаватись приватним компаніям та муніципалітетам
ГРАНТИ					
Міжнародні організації					
1	ЄК/ Різні	<ul style="list-style-type: none"> різні суми 	http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/funding_opportunities/grants/index_en.htm		Опис надано в Розділі 4.1 на прикладі конкурсу ЄС на проекти в сфері енергоефективності в 2011 році.
	Інші донори / різні	<ul style="list-style-type: none"> різні суми 			Інші донори рідше надають гранти. Серед них, USAID найчастіше виділяє грантове фінансування.
Етап розробки					
	ЄК / CIUDAD	<ul style="list-style-type: none"> гранти для органів місцевої влади від 400 до 650 	<ul style="list-style-type: none"> екологічна сталість та енергоефективність сталий економічний розвиток та подолання соціальної 	<ul style="list-style-type: none"> має бути розроблено в партнерстві з організацією з ЄС та іншим 	Існує дуже детальний шаблон заявки (чіткі вимоги). 5 проектів, що впроваджуються в Україні. Найкращий – місто Українка,

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Критерії	Примітки
		тис. євро (грант від ЄК не може перевищувати 80% загальної вартості проекту)	нерівності <ul style="list-style-type: none"> ефективне управління та планування сталого розвитку міст 	партнером ЄПС <ul style="list-style-type: none"> інші основні критерії: актуальність, ефективність, здійсненність та сталість 	що було названо містом-моделлю міської адміністрації. Наступний конкурс заявок в кінці 2012 – на початку 2013 року.
Національні організації					
2	Держ-енергоефективності	<ul style="list-style-type: none"> поріг суми не визначений (середня сума останнього конкурсу в листопаді 2011 дорівнювала 1,3 млн. грн.) 	<ul style="list-style-type: none"> теплові насоси, електричне тепло-накопичувальне опалення та водопостачання модернізація з застосуванням відновлюваних або альтернативних джерел енергії термомодернізація муніципальних будівель (ізоляція та опалювальне обладнання) 	<ul style="list-style-type: none"> скорочення забруднення енергозбереження короткий строк амортизації гранту короткий строк реалізації проекту 	<p>Довгий час на підготовку через велику кількість формальних вимог (найголовніше – проектна заявка має відповідати законодавству, в даному випадку, процедурі Мінрегіонбуду).</p> <p>Проектні заявки мають подаватись до обласної держадміністрації.</p> <p>Кінцевий термін подання заявок від облдержадміністрації – через 2 тижня після оголошення конкурсу.</p>
3	Мінрегіонбуд – пілотні проекти	<ul style="list-style-type: none"> поріг суми не визначений 	<ul style="list-style-type: none"> вдосконалення управління житлово-комунальним господарством енергоефективність в сфері житлово-комунального господарства 	<ul style="list-style-type: none"> співфінансування розроблена проектно-кошторисна документація відповідність національним, регіональним та місцевим стратегічним програмам 	<p>Мінрегіонбуд діє відповідно до правил та процедур Мінфіну та МЕРТ.</p> <p>Проектні заявки мають подаватись до обласної держадміністрації.</p> <p>В разі якщо проект не закінчено протягом поточного року, підрядник має дофінансувати проект своїми коштами.</p>

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Критерії	Примітки
				<ul style="list-style-type: none"> реалізація впродовж поточного року період окупності до 5 років 	
4	Мінрегіонбуд – «Питна вода»	<ul style="list-style-type: none"> загальний обсяг фінансування 2011-2020 – 2,2 млрд. грн. поріг суми не визначений 	<ul style="list-style-type: none"> водопостачання / відведення, особлива увага на якість питної води та очистку стічних від 	<ul style="list-style-type: none"> співфінансування розроблена проектно-кошторисна документація відповідність національним, регіональним та місцевим стратегічним програмам 	<p>Мінрегіонбуд діє відповідно до правил та процедур Мінфіну.</p> <p>Фінансування надається державним / муніципальним підприємствам водопостачання / водовідведення.</p> <p>Проектні заявки мають подаватись до обласної держадміністрації відповідними муніципальними органами.</p>
5	Держеко-інвест-агентство – програма Кіотського протоколу	<ul style="list-style-type: none"> різні 	<ul style="list-style-type: none"> скорочення викидів парникових газів 	<p>відповідність</p> <ul style="list-style-type: none"> Рамковій конвенції ООН про зміну клімату національним, регіональним та місцевим стратегічним програмам 	<p>Існує шаблон проектної заявки.</p> <p>Проект має бути впроваджено протягом поточного року. Проект повинен мати широкий соціальний вплив.</p> <p>Необхідне узгодження з місцевою владою на території реалізації проекту.</p>
6	Конкурс ДФСМС	<ul style="list-style-type: none"> від 100 тис. до 1,5 млн. грн. в залежності від кількості населення (покриває до 80% загальної вартості) 	<p>різні, в т. ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> реформування сфери ЖКГ енергоефективність в сфері ЖКГ 	<ul style="list-style-type: none"> особливі умови для кожної сфери (см. Методичний посібник для учасників конкурсу) 	<p>20% коштів мають бути залучені з різних джерел.</p> <p>Адміністративні витрати не мають перевищувати 7% загальної вартості проекту.</p> <p>Кінцевий термін подання: 15 червня поточного року.</p>

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Критерії	Примітки
		проекту)			

Таблиця 2: Потенційні донори для сфери комунальних послуг

	Організація / Програма	Вид / сума	Пріоритетні сектори	Вода (насосне обладнання)	Тверді відходи (ММС)	Енерго-ефективність
1	НЕФКО / Чисте виробництво	кредит до 350 тис. євро	<ul style="list-style-type: none"> модернізація, ремонт (будь-які заміни, за винятком нового обладнання) для приватних та комунальних підприємств 			
2	ЄБРР / Фонд Е5Р	співфінансування від 12 млн. євро (1/3 гранту, 2/3 кредиту)	<ul style="list-style-type: none"> інфраструктура, в т.ч. муніципальні послуги з акцентом на центральне опалення (когенерація, біопаливо, теплові насоси – повітря, ТПВ, вода, ІТП) 			
3	ЄІБ / Фонд Е5Р / ЕРТАТФ	кредит від 20 млн. євро на окремі проекти	<ul style="list-style-type: none"> відходи / водопостачання та водовідведення центральне опалення / енергоефективність МСП освіта 			
4	МФК / Фонд Е5Р	кредит від 10 млн. дол. США (формального порогу нема)	<ul style="list-style-type: none"> сільськогосподарський бізнес інфраструктура енергоефективність / чисте виробництво фінансові ринки 			
5	ЄК / CIUDAD	гранти від 400 до 650 тис. євро	<ul style="list-style-type: none"> екологічна сталість та енергоефективність сталий економічний розвиток та подолання соціальної нерівності ефективне управління та планування сталого розвитку міст 			
6	Держ-енергоефективності	гранти в національній валюті, поріг суми не визначено (середня сума останнього конкурсу в листопаді 2011 дорівнювала 1,3 млн. грн.)	<ul style="list-style-type: none"> теплові насоси, електричне тепло-накопичувальне опалення та водопостачання модернізація з застосуванням відновлюваних або альтернативних джерел енергії термомодернізація муніципальних будівель (ізоляція та опалювальне обладнання) 			
7	Мінрегіон-буд – пілотні проекти	поріг суми не визначено	<ul style="list-style-type: none"> вдосконалення управління житлово-комунальним господарством енергоефективність в сфері житлово-комунального господарства 			

8	Мінрегіон-буд – «Питна вода»	загальний обсяг фінансування в 2011-2020 рр. – 2,2 млрд. грн. поріг суми не визначений	<ul style="list-style-type: none"> водопостачання / відведення, особлива увага на якість питної води та очистку стічних від 			
9	Держеко-інвест-агентство – програма Кіотського протоколу	різні	<ul style="list-style-type: none"> скорочення викидів парникових газів 			
10	Конкурс ДФСМС	від 100 тис. до 1,5 млн. грн. в залежності від кількості населення (покриває до 80% загальної вартості)	<p>різні, в т. ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> реформування сфери ЖКГ енергоефективність в сфері ЖКГ 			

3 КРЕДИТНЕ ФІНАНСУВАННЯ

3.1 НЕФКО / Фонд Е5Р – Чисте виробництво

В НЕФКО є три програми (Програма кредитування «Енергозбереження», Демо Україна, програма кредитування «Чисте виробництво»).

В 2011 році НЕФКО було відібрано 15 проектів, в т. ч. проект міста Алчевськ.

На початку 2012 розгляд заявок було припинено доки НЕФКО не опрацює та не розпочне фінансування існуючих проектів. В березні 2012 року представники НЕФКО в Україні зазначили, що нові заявки на програму кредитування «Чисте виробництво» не будуть розглядатись до літа 2012 року.

☞ [Веб-сторінка НЕФКО в Україні](#), детальна інформація про [Програму «Чисте виробництво»](#): посилання на шаблон проектної заявки в Розділі 6.1. Додаткові документи про програми НЕФКО можна знайти в Додатках, Розділ 7.1.

3.1.1 Етапи

1. Попереднє узгодження	<ul style="list-style-type: none">• Подання пропозиції за спеціальним шаблоном НЕФКО• Обговорення з НЕФКО щодо завершення пропозиції
2. Розробка детального бізнес-плану	<ul style="list-style-type: none">• Проведення енергоаудиту• Розробка бізнес-плану
3. Отримання дозволу влади на муніципальні гарантії	<ul style="list-style-type: none">• Отримання інформації щодо процедури• Узгодження та дозвіл на муніципальні гарантії
4. Фінансування	<ul style="list-style-type: none">• Експертиза, що проводиться експертами НЕФКО• Договір позики• Виплата позики• Екологічна, фінансова та юридична звітність

1. Попереднє узгодження

Подання проекту за спеціальним шаблоном НЕФКО із наступною структурою:

1. Назва проекту
2. Позичальник (підприємство чи муніципалітет)
3. Опис проекту (150 слів)
 - a. Інформація про позичальника
 - b. Список заходів
 - c. Очікувана вигода від впровадження проекту
 - d. Загальна вартість проекту
 - e. Плановане забезпечення кредиту
4. Екологічні вигоди

5. Експлуатаційні витрати
6. Тарифи
7. Інвестиції
8. Переваги проекту, що важко обрахувати (екологічний, соціальний ефекти і т. д.)
9. Фінансування
10. Форма заповнена (особа / організація)

Два основні аспекти:

- Якими є екологічні вигоди?
- Якими є фінансові вигоди? (період окупності не має перевищувати 6 років)

Поради щодо заповнення пропозиції:

Опис проекту має чітко демонструвати пропонований проект:

- ☞ Чіткий та вичерпний опис,
- ☞ Конкретні та реалістичні розрахунки,
- ☞ Додайте схеми / плани / та інше, якщо це необхідно
 - a. Список заходів:
 - ☞ Стисло опишіть суть проекту в першому реченні
 - ☞ Опишіть існуючу ситуацію, проблеми, заплановані дії (проект) та очікувану ситуацію
 - b. Очікувана вигода від впровадження проекту:
 - ☞ Вкажіть прямі вигоди
 - ☞ Не більше 3-8 стисло описаних ключових позицій (лише декілька слів на кожний аспект)
 - c. Позичальник
 - ☞ Вкажіть історію організації стисло
 - ☞ Професійна спроможність, якщо необхідно
 - ☞ Основна діяльність організації
 - ☞ Активи та операції
 - ☞ Постачальники та клієнти
 - d. Вартість проекту
 - ☞ Вкажіть лише загальний обсяг інвестицій, кредит та внесок організації (суми та проценти)
 - e. Забезпечення кредиту
 - ☞ Вкажіть матеріальні активи, що надаються в якості забезпечення та/або муніципальні гарантії
 - ☞ Якщо це доречно, зазначте що ваша застава буде застрахована НЕФКО як бенефіціаром.

Екологічні вигоди (частина 4 шаблону заявки) – список забруднюючих речовин (CO₂, SO₂, та інші) має бути складений з урахуванням специфіки проекту.

Експлуатаційні витрати та інвестиції (частина 5 та 6 шаблону заявки) – всі розрахунки мають бути перевірені експертами НЕФКО:

- ☞ Вкажіть звідки було взято данні,
- ☞ Поясніть розрахунки,
- ☞ Додайте необхідну детальну інформацію та таблиці в якості додатків до заявки.

Переваги проекту, що важко обрахувати (частина 7 шаблону заявки):

- ☞ Вкажіть непрямі вигоди (такі як: безпечніші умови праці, краща продуктивність, краща якість продукції та ін.),
- ☞ Приділіть увагу таким аспектам, як: робітники, клієнти, гігієна, безпека, екологія ... (в залежності від специфіки проекту),
- ☞ Дуже стисло вкажіть кожний аспект (не більше, ніж декілька слів для одного пункту).

Обговорення з НЕФКО щодо завершення пропозиції

Після того, як проектна заявка визнана такою, що відповідає всім вимогам, НЕФКО Київ надсилає пропозицію в НЕФКО Гельсінкі для попереднього узгодження. Як правило, відповідь приходить досить швидко (менше 2-х тижнів). Якщо відповідь позитивна, заявник може починати роботу над повною заявкою.

2. Розробка детального бізнес-плану

Проведення енергоаудиту є необхідною умовою, щоб переконатися в тому, що вживатимуться вірні заходи. Енергоаудит повинен проводитись зовнішніми сертифікованими консультантами / фірмами (незалежна оцінка). Ціна залежить від масштабу проекту.

Розроблений бізнес-план має демонструвати:

- Відповідність соціальних та екологічних вигід вимогам НЕФКО,
- Спроможність повернути кредит.

Бізнес-план має бути розробленим незалежним консультантом / фірмою за кошти бенефіціара.

Приклад змісту бізнес-плану

1. Резюме
2. Власник проекту
3. Інформація про проект
 - 3.1. Поточна ситуація
 - 3.2. Пропоновані заходи
 - 3.3. Закупівлі
 - 3.4. Організація проекту
4. Соціальні та екологічні вигоди
5. Вартість проекту та окупність
6. Графік фінансування проекту
7. Ризики проекту та пропозиції з їх мінімізації
8. Додатки
 - Грошові потоки проекту
 - Баланси муніципалітету (згідно бюджету) – за останні три роки
 - Баланси муніципалітету (виконані) – за останні три роки
 - Список звітів енергоаудиту

3. Отримання дозволу влади на муніципальні гарантії

Приймаються будь-які матеріальні гарантії. Муніципальні гарантії можуть бути непотрібними. Тим не менш, для муніципальної інфраструктури, дуже часто вимагаються саме муніципальні гарантії.

Формально муніципальні гарантії вимагаються на більш пізньому етапі. Після подання бізнес-плану рекомендується розпочинати процес отримання гарантій, оскільки ця процедура може зайняти декілька місяців.

Отримання інформації щодо процедури

Муніципальні гарантії набирають юридичну силу лише в разі затвердження їх Міністерством фінансів. Список необхідних документів та порядок викладено в Постанові КМУ № 110 від 16.02.2011.

Узгодження та дозвіл на муніципальні гарантії

Процедура може тривати декілька місяців, та має бути ініційована муніципалітетом.

З 1 жовтня 2011 року, українська громадська організація Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) впроваджує проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи в Україні (ЗМФІ-II) впровадження» (за підтримки USAID) (2011-2015). В рамках проекту, ІБСЕД надаватиме підтримку декільком містам в процесі затвердження муніципальних гарантій¹.

4. Фінансування

Після ухвалення бізнес-плану НЕФКО та затвердження муніципальних гарантій, розпочинається етап фінансування. На цьому етапі є кілька адміністративних та контрольних заходів:

Експертиза, що проводиться експертами НЕФКО

Замовник має подати пакет документів, що буде проаналізовано експертами НЕФКО.

Договір позики

Після ухвалення проектної пропозиції та бізнес-плану, НЕФКО та позичальник підписують договір позики. На цьому етапі, як правило, також підписується договір застави / поруки.

Муніципальні гарантії мають бути затверджені Мінфіном. Процедура може тривати декілька місяців.

Виплата позики

За умови виконання позичальником всіх вимог, кредит виплачується трьома траншами.

Екологічна, фінансова та юридична звітність

¹ <http://www.ibser.org.ua/news/428/129820/?lang=ua>

Позичальник повинен надавати щорічні звіти щодо екологічного впливу, фінансового стану організації та іншу відповідну інформацію.

3.2 ЄБРР / Фонд ЕБР

ЄБРР працює з великими інвестиційними програмами в кожному секторі (напр. для підприємств водопостачання та водовідведення ЄБРР може фінансувати не лише насосне обладнання, а комплексну інвестиційну програму). Існує можливість фінансування полігонів ТПВ, якщо мінімальна вартість проекту дорівнюватиме 8-10 млн. євро.

Критично важливим питанням для ЄБРР є гарантії. Забезпечення позики має бути матеріальним та, як правило, для міських запозичень ЄБРР вимагає державні гарантії.

☞ Посилання на веб-сайт [ЄБРР в Україні](#), [корпоративну етику ЄБРР](#) в Розділі 6.1. Інші документи для ЄБРР представлені в Додатках для ЄБРР, Розділ 7.2. Порядок здійснення місцевих запозичень стисло викладено в Додатках для НЕФКО, Розділ 7.1.

3.2.1 Етапи

1. Попереднє подання	<ul style="list-style-type: none">• Спеціального шаблону нема• Інформація про зміст проекту, фінанси, потреби в інвестиціях
2. Попередня оцінка ЄБРР	<ul style="list-style-type: none">• Спроможність повернення та гарантії• Рівень скорочення викидів CO2
3. Детальний аналіз ЄБРР	<ul style="list-style-type: none">• Переговори з ЄБРР• Комплексний аналіз відповідно до критеріїв відбору інвестицій
4. Зобов'язання щодо співпраці	<ul style="list-style-type: none">• Ролі сторін• Підписання листа-мандату
5. Розробка детального бізнес-плану	<ul style="list-style-type: none">• Бізнес план та різні дослідження, що проводяться незалежними експертами
6. Отримання дозволу влади на муніципальні гарантії	<ul style="list-style-type: none">• Отримання інформації щодо процедури• Узгодження та дозвіл на муніципальні гарантії
7. Угода - фінансування	<ul style="list-style-type: none">• Проведення експертизи• Узгодження переліку умов• Підготовка юридичної документації• Фінансування

1. Попереднє подання

Для подання пропозиції до ЄБРР спеціального шаблону не існує. Необхідні наступні данні:

- Опис концепції проекту,
- Загальні фінансові / облікові розрахунки (якщо доречно):
 - Тарифи,
 - Кількість клієнтів,
 - Рівень збору платежів,
 - Потенційні гарантії,
- Список потреб в інвестиціях,
- Попереднє техніко-економічне обґрунтування проекту, якщо вже проводилось (напр. Місцевий план дій для сфери ТПВ за підтримки проекту «Підвищення якості муніципальних послуг» (GIZ) та групи міст та району Луганської області).

2. Попередня оцінка ЄБРР

ЄБРР оцінюється наступні аспекти:

- Спроможність повернення кредиту:
 - Загальний чистий дохід має перевищувати 8 млн. євро
 - Борги мають дорівнювати менше, ніж 50% від поточного доходу (*поточний дохід = сукупний дохід – дохід від капіталу*),
- Рівень скорочення викидів CO₂ (в залежності від теми, напр. мінімум 30% для центрального опалення),
- Гарантії.

3. Детальний аналіз ЄБРР

На цьому етапі проводяться переговори потенційного позичальника з ЄБРР щодо оптимального варіанту проекту.

Вимагатиметься велика кількість допоміжних документів, процес може тривати від декількох місяців до декількох років.

Аналіз ЄБРР проводитиметься згідно наступних **вимог відбору інвестицій**:

- Фінансова, економічна та технічна життєздатність,
- Кредитна історія позичальника:
 - Сильна економічна база (муніципалітет),
 - Фінансове здоров'я / кредитоспроможність,
 - Інституційна спроможність та потенціал,
- Готовність до впровадження проекту:
 - Відповідне підвищення рівня покриття затрат / тарифів,
 - Покращення фінансової та операційної діяльності,
 - Підсилення кредитоспроможності.

4. Зобов'язання щодо співпраці

Мета цього етапу:

- Роз'яснення ролі ЄБРР,
- Взаєморозуміння щодо принципів корпоративного управління та етики.

Дві сторони підписують **лист-мандат**.

5. Розробка детального бізнес-плану

В залежності від угоди з листа-мандату, проводяться різні дослідження, серед яких: бізнес-план, план покращення управління, або план підсилення кредитоспроможності. ЄБРР хоче бути впевненим, що позичальник має фінансові та інституційні можливості повернути кредит. Ці дослідження вважаються витратами банку, та мають бути профінансовані за рахунок позичальника.

В деяких випадках, існує можливість співфінансування та ці витрати можуть бути покриті за рахунок грантів від Фонду Е5Р або інших донорів (ЄС, двосторонні угоди...). Дослідження повинні проводитись незалежними експертами.

6. Отримання дозволу влади на муніципальні гарантії

Приймаються будь-які матеріальні гарантії. Муніципальні гарантії можуть бути непотрібними. Тим не менш, для муніципальної інфраструктури, дуже часто вимагаються саме муніципальні гарантії.

Формально муніципальні гарантії вимагаються на більш пізньому етапі. Після подання бізнес-плану рекомендується розпочинати процес отримання гарантії, оскільки ця процедура може зайняти декілька місяців.

Отримання інформації щодо процедури

Муніципальні гарантії набирають юридичну силу лише в разі затвердження їх Міністерством фінансів. Список необхідних документів та порядок викладено в Постанові КМУ № 110 від 16.02.2011.

Правки для спрощення процедури наразі в процесі розробки.

Узгодження та дозвіл на муніципальні гарантії

Процедура може тривати декілька місяців, та має бути ініційована муніципалітетом.

З 1 жовтня 2011 року, українська громадська організація Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) впроваджує проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи в Україні (ЗМФІ-II) впровадження» (за підтримки USAID) (2011-2015). В рамках проекту, ІБСЕД надаватиме підтримку декільком містам в процесі затвердження муніципальних гарантій

7. Угода – фінансування

Після ухвалення бізнес-плану ЄБРР та узгодження на отримання муніципальних гарантій, розпочинається етап фінансування позики. На цьому етапі є кілька адміністративних і контрольних заходів:

Проведення експертизи

Експертиза є оцінкою ризиків, що проводиться ЄБРР до підписання угоди з позичальником.

Узгодження переліку умов

Після цього сторони мають дійти згоди щодо правил та умов договору. Вони підписують «Перелік умов» (Term Sheet). Заключна експертиза та узгодження надаються Операційним комітетом ЄБРР. На цьому етапі, як правило, також підписується договір застави / поруки.

Підготовка юридичної документації

Збирається необхідна юридична документація. Проект схвалюється Радою директорів ЄБРР.

Фінансування кредиту

Договір позики підписується двома сторонами, після чого, відповідно до умов контракту, перераховується фінансування.

3.3 ЄІБ / Фонд Е5Р

Фонд Східноєвропейського партнерства в сфері енергоефективності та екології (Фонд Е5Р) – це фонд обсягом 90 млн. євро (декілька донорів в одному фонді), що адмініструє ЄБРР, та був створений для просування інвестицій в енергоефективність в Україні та інших Східноєвропейських країнах.

Фонд було створено за ініціативи Уряду Швеції під час головування в ЄС в 2009 році.

Фонд доповнює позики на енергоефективні проекти, що надаються фінансовими організаціями, в т.ч. ЄБРР, ЄІБ, НЕФКО, Північним інвестиційним банком та групою Світового банку.

Гранти з фонду Е5Р надаються на 4 пріоритетні напрями: центральне опалення, інші проекти в сфері енергоефективності, екологічні проекти в Україні, а також інші проекти Східноєвропейських країн.

Крім просування принципів енергоефективності в проектах з центрального опалення, фінансування також підтримуватиме інші інвестиційні проекти, що мають на меті досягнення значного енергозбереження. Екологічні проекти в сферах водовідведення або відновлюваної енергетики також підлягатимуть фінансуванню грантами.

☞ *Детальна інформація на сторінці [DemoUkraineDH](#), на сторінці [ЄІБ](#), та на сторінці [представництва ЄІБ в Україні](#) в Розділі 6.1. Умови кредитування ЄІБ в Додатках для ЄІБ, Розділ 7.3.*

Європейський інвестиційний банк є інвестиційним банком та має дуже схожі з ЄБРР принципи діяльності та процедури (див. вище Розділ 3.2)

В листопаді 2011 року делегація з Донбасу на чолі з губернатором Луганської області паном Пристюком відвідали ЄІБ в Люксембурзі. Ідея полягає в об'єднанні групи проектів у всеохоплюючу обласну програму з державними гарантіями.

3.3.1 Етапи

Етапи схожі з ЄБРР (☞ Розділ 3.2)

Схема, наведена нижче в першу чергу розрахована на попередній етап включення муніципального проекту в можливу групу проектів, що будуть презентовані як всеохоплююча обласна програма.

1. Попереднє подання з групою проектів від області	<ul style="list-style-type: none">•Віповідність критеріям ЄІБ•Написання стислого опису проекту•Включення в короткий список області
2. Попереднє оцінювання ЄІБ	<ul style="list-style-type: none">•Проходження попереднього оцінювання ЄІБ
3. Детальний аналіз ЄІБ	<ul style="list-style-type: none">•Переговори з ЄІБ•Комплексний аналіз відповідно до критеріїв відбору інвестицій
4. Зобов'язання щодо співпраці	<ul style="list-style-type: none">•Ролі сторін•Підписання листа-мандату
5. Розробка детального бізнес-плану	<ul style="list-style-type: none">•Бізнес план та різні дослідження, що проводяться незалежними експертами (може бути профінансовано ЕРТАТФ)
6. Отримання дозволу влади на гарантії	<ul style="list-style-type: none">•Отримання інформації щодо процедури (можливо державні гарантії)
7. Угода - фінансування	<ul style="list-style-type: none">•Проведення експертизи•Узгодження переліку умов•Підготовка юридичної документації•Фінансування

1. Попереднє подання з групою проектів від області

Відповідність критеріям ЄІБ

а. Сфера проекту

Сфери пропонованих проектів:

- Відходи,
- Водопостачання та водовідведення,
- Центральне опалення,
- Енергоефективність,
- МСП,
- Освіта.

б. Сума позики

- Вартість групи проектів має перевищувати 50 млн. євро.
- В групу мають входити до 10-12 проектів.

- Лише 50% загальної вартості проекту може бути профінансовано ЄІБ; залишок має фінансуватись з інших джерел (кошти позичальника, бюджет, гранти від донорських організацій).
- Короткий список проектів подається Мінрегіонбудом.

с. Соціально-економічні критерії

- Проект має підвищувати якість життя
- Проект повинен мати позитивний екологічний вплив

Написання стислого опису проекту

Продемонструйте, що місто готове: прилади обліку встановлені, тарифи не є занадто низькими і т. д. В міста повинна бути можливість акумулювати достатній обсяг доходу для повернення кредиту.

Включення в короткий список області

Будьте готові лобювати включення вашого проекту в короткий список від області для представлення ЄІБ.

2. Попереднє оцінювання ЄІБ

Проходження попереднього оцінювання ЄІБ.
Банк перевіряє дотримання всіх вищезгаданих критеріїв.

3. Детальний аналіз ЄІБ

☞ Процедура схожа з ЄБРР

4. Зобов'язання щодо співпраці

☞ Процедура схожа з ЄБРР

5. Розробка детального бізнес-плану

☞ Процедура схожа з ЄБРР

Незалежними експертами проводяться різні дослідження. Замовник має направити запит в ЄІБ щодо можливості використання грошей з фонду EPTATF для даної діяльності.

Трастовий фонд Східного партнерства для технічної допомоги (EPTATF) було засновано в грудні 2010 року. У відповідності із уставними документами, Фонд – багатосторонній, багатосекторний донорський фонд, основною метою якого є підвищення якості та розвиток банківських операцій за напрямом Східного партнерства. Фонд зосереджений на чотирьох пріоритетних секторах: енергетика, навколишнє середовище, транспорт і телекомунікації, зміни клімату та розвиток міст в якості міжсекторних питань.

Технічна допомога має на меті заповнювати недостачу фінансування для інвестиційних проектів та розвивати потенціал. В центрі уваги EPTATF – попередні та повні техніко-економічні обґрунтування, інституційне оцінювання

та оцінка законодавства, оцінювання соціального та екологічного впливу, управління проектами та підтримка позичальника впродовж реалізації проекту, а також дослідження розповсюдження кращих практик та горизонтальної інституційної діяльності. На технічну допомогу від ЕРТАТФ можуть претендувати такі країни, як: Україна, Молдова, Вірменія, та Грузія.

☞ Детальна інформація на веб-сайті [ЕРТАТФ](#), посилання в Розділі 6.1.

Наприклад, ЄІБ надав позику місту Миколаїв на проект в сфері водопостачання та водовідведення, що було профінансовано за наступні кошти:

○ кредит ЄІБ	15 млн. євро
○ грант Фонду Е5Р	3 млн. євро
○ ТД ЕРТАТФ	0,5 млн. євро
○ місцеві кошти	11,5 млн. євро

6. Отримання дозволу влади на гарантії

В даному випадку гарантії стосуються групи проектів, можливо необхідні державні гарантії. Переговори проводитимуться на рівні представників обласної влади та уряду.

7. Угода – фінансування

☞ Процедура схожа з ЄБРР

3.4 МФК / Фонд Е5Р

МФК є інвестиційним банком та має дуже схожі з ЄБРР принципи діяльності та процедури (☞ Розділ 3.2).

МФК консультує, проводить тендери та надає фінансування. Існують законодавчі аспекти, що обмежують роботу з муніципалітетами:

- Сума: позика не може перевищувати суму двох бюджетів розвитку;
- Валюта: МФК кредитує в дол. США або євро, але не в гривні;
- Закупівлі: МФК не визнає проведення тендерів на рівні міста в тих випадках, коли того вимагає українська законодавство; для кожного проекту МФК вимагає виняткові умови.

Лише міжмуніципальні проекти в сфері поводження з ТПВ відповідають критеріям обсягу позики МФК. Два основні питання для розгляду:

- Хто буде формальним позичальником?
- Вимагатимуться муніципальні гарантії з декількох міст (на кожне місто, що приймає участь в проекті).

☞ Детальна інформація на сторінці [МФК в Україні](#), Розділ 6.1. Інші документи в Додатках для МФК, Розділ 7.4.

3.4.1 Етапи

Етапи схожі з ЄБРР (☞ Розділ 3.2)

Як вже було згадано вище, у випадку з проектом ММС, виникають два основні питання:

- Хто буде формальним позичальником?
- Вимагатимуться муніципальні гарантії з декількох міст (на кожне місто, що приймає участь в проекті).

МФК заохочує створення державно-приватного партнерства для вирішення вищезгаданих питань.

У випадку з ДПП, в бізнес-плані має бути описано проект конкурентного відбору приватного підприємства. В даному підприємстві не має бути жодної публічної особи (політиків).

3.4.2 Рекомендації МФК щодо успішних проектів ДПП

Чому державно-приватне партнерство

Вдосконалення інфраструктури та муніципальних послуг є невід'ємною частиною сталого економічного зростання.

Сьогодні уряди в усьому світі стикаються з хронічними бюджетними обмеженнями разом зі збільшенням вимог від своїх громадян щодо економічного зростання і розширення інфраструктури та спектру громадських послуг.

З цієї причини, уряди все частіше звертаються до приватного сектору з метою підвищення ефективності та якості реалізації проектів та надання послуг в таких основних секторах, як: енергетика, транспорт, водопостачання і санітарія, а також знедавна, охорона здоров'я та освіта.

Практика досягнення успішного ДПП

1. В проектах ДПП держава набуває послуг, а не активів
 - ДПП кардинально трансформує роль держави з постачальника в покупця послуг
 - Без зміни світогляду бюрократів розвиток ДПП неможливий
2. Відбір проектів повинен диктуватися наступними умовами:
 - Доступність для держави (в плані бюджетних міркувань)
 - Проект відповідає реальній інфраструктурній необхідності, підвищує доступність та якість послуг для населення
 - Проект привабливий для операторів / інвесторів
 - Пілотні проекти повинні мати наочний позитивний ефект
3. Успішні проекти мають наступні характеристики:
 - Прозорий тендерний процес із залученням провідних міжнародних інвесторів
 - Збалансований розподіл проектних ризиків в контракті

- Держава контролює якість, а не спосіб надання послуг
- 4. Підвищення якості послуг – запорука підтримки проекту населенням
 - Підвищення тарифів без поліпшення якості послуг призводить до негативних наслідків

4 ГРАНТОВЕ ФІНАНСУВАННЯ

4.1 Міжнародні донори – приклад конкурсу ЄС на енергоефективні проекти в 2011 році

ЄС та інші донори час від часу публікують на своїх веб-сторінках оголошення про конкурси проектів в різних сферах. Для кожного такого конкурсу існують окремі пріоритети, обсяги грантів та критерії відбору.

В 2011 році ЄС було оголошено 2 конкурси в сфері енергоефективності: один з них стосувався Угоди мерів, інший – енергоефективних проектів для малих міст.

В першому випадку, в конкурсі мали право приймати участь спільні проекти міст з України, ЄС та/або нових західних незалежних держав (NIS). Незважаючи на наданий час між публікацією оголошення про конкурс та кінцевим терміном подання заявок (3,5 місяці), за такий короткий строк досить важко зв'язатись з можливим партнером за кордоном, узгодити дії та розробити спільну якісну заявку. Міста, що вже мають робочі контакти та є членами національних та міжнародних асоціацій (напр. [Асоціація «Енергоефективні міста України»](#) та [«Угода мерів»](#), посилання в Розділі 6.2) мали більше шансів підготувати заявку, що буде підтримано.

В другому випадку, співробітництво з зовнішніми партнерами не було вимогою конкурсу, тому в пілотних міст проекту «Підвищення якості муніципальних послуг» була перевага перед першим конкурсом. Місто Свердловськ підготувало досить якісну проектну пропозицію, що було включено в резервний список, але не було підтримано.

На прикладі конкурсу ЄС на енергоефективні проекти в малих містах України та пропозиції міста Свердловськ ми розглянемо процес подання заявки на грант.

Як правило, конкурс проводиться в 2 етапи:

1. Подання концептуальної записки заявником (в даному випадку, 50 календарних днів після публікації оголошення про конкурс),
2. Подання повної проектної пропозиції від заявників, включених в короткий список (в даному випадку, додатково 60 днів).

Через те, що переговори з заявником та організацією-донором не ведуться, необхідно чітко дотримуватись вимог, в тому числі адміністративних, в процесі підготовки заявки. Будь-яку пропозицію, що неповністю відповідає всім критеріям та шаблону заявки, буде відхилено.

4.1.1 Етапи

Всі заявки мають подаватись виключно англійською мовою. Для того щоб вкластися в зазначені строки, заявник має спланувати достатню кількість часу на

переклад пропозиції. Переклад заявки має бути якісним та коректним з точки зору термінології ЄС та технічної лексики.

1. Пошук можливих оголошень про конкурси	<ul style="list-style-type: none">• Веб-сторінка Делегації ЄС• Веб-сторінка EuropeAid
2. Завантаження "Посібнику для заявників"	<ul style="list-style-type: none">• Завдання та пріоритети програми• Обсяг фінансування, що надається підрядним органом
3. Реєстрація в системі PADOR	<ul style="list-style-type: none">• Реєстрація в режимі он-лайн
4. Розробка концепції відповідно до мети / пріоритетів конкурсу	<ul style="list-style-type: none">• Розробка логічної матриці проекту• Написання концептуальної записки проекту
5. Розробка повної заявки	<ul style="list-style-type: none">• ТІЛЬКИ за умови включення в короткий список

1. Пошук можливих оголошень про конкурси

Відвідайте [сторінку Делегації ЄС](#) або [сторінку Europe Aid](#), посилання в Розділі 6.2. Інші документи наведені в Додатках, Розділ 7.5.

2. Завантаження «Посібнику для заявників»

☞ Уважно ознайомтесь з завданнями та пріоритетами програму. Заявка має відповідати цим аспектам.

Загальна мета даного конкурсу – підвищення енергоефективності в Україні.

Конкретні завдання Конкурсу:

1. Підтримати впровадження енергоефективних заходів на рівні міст;
2. Продемонструвати вплив громадських ініціатив в сфері ефективного використання джерел енергії.

Конкурс має наступні **5 пріоритетів**:

1. Скорочення енергоспоживання шляхом модернізації енергоємної комунальної або муніципальної інфраструктури;
2. Підвищення якості послуг для громади шляхом покращення ефективності відповідної інфраструктури, що споживає енергію;
3. Просування кращих практик розробки та впровадження енергоефективних проектів, використовуючи дані енергоаудитів до та після реалізованих заходів для демонстрації реальної економії та доцільності цих проектів;
4. Підвищення надійності енергопостачання на рівні громади;
5. Сприяння скороченню викидів CO₂.

Розмір грантів

Будь-який грант, що буде надано в рамках цього Конкурсу має бути не меншим, ніж 50 тис. євро, та не перевищувати 200 тис. євро.

Грант, що надається в рамках цього конкурсу може покривати від 50% до 80% загальної вартості проекту. Залишок має бути профінансовано за кошти заявника, партнерів або з інших джерел, що не відносяться до бюджету ЄС.

3. Реєстрація в системі PADOR

- Завітайте на сторінку [EU PADOR](#)
- Завантажте Посібник [PADOR guide](#)
- Зареєструйтесь он-лайн. Реєстрація може зайняти до 2-х годин.

4. Розробка концепції відповідно до мети / пріоритетів та обсягів фінансування конкурсу

Завантажте «Додаток А – Аплікаційна заявка на грант» та інші додатки (“Annexe A - Grant Application Form” “Annexes” B to J)

Англійською: Guidelines for grant applicants 	14/04/2011
Annex A: Grant application form 	14/04/2011
Annex B: Budget 	14/04/2011
Annex C: Logical framework 	14/04/2011
Annex D: Legal entity form (public bodies) 	14/04/2011
Annex D: Legal entity form (private companies) 	14/04/2011
Annex E: Financial identification form 	14/04/2011
Annex F: PADOR off-line form 	14/04/2011
Annex G: Standard grant contract (for info) 	14/04/2011
Annex H: Per diem rates 	14/04/2011
Annex J: Taxes 	14/04/2011
Clarifications no. 1 to Guidelines for grant applicants 	4/05/2011
Clarifications no. 2 to Guidelines for grant applicants 	13/05/2011
Clarifications no. 3 to Guidelines (on full proposal) 	9/08/2011
Clarifications no. 4 on full proposal 	25/08/2011

Розробіть логічну матрицю проекту (“Annex C”) відповідно до:

1. Принципів управління проектним циклом (УПЦ). ЄС було підготовлено Посібник з УПЦ на 158 сторінках.
 - ☞ [Посібник англійською мовою](#) можна завантажити за посиланням в Розділі 6.2. Друковану версію Посібника російською мовою можна отримати в офісі проекту GIZ «Підвищення якості муніципальних послуг» в Луганську.
 - ☞ Методологія логічної матриці служить основою для написання проектної пропозиції.

Логічна матриця має бути розроблена в першу чергу та з чітким дотриманням методології. Матриця – найкращий спосіб зрозуміти логіку та зв'язність проекту. Після розробки матриці, суттєво легше детально описати проект.

Розробіть концептуальну записку: «Додаток А – Аплікаційна заявка на грант – Частина А. Концептуальна записка» (“Annexe A – Grant Application Form – Part A. Concept note”):

- Чітко дотримуйтесь наданих інструкцій;
- Спирайтесь на вже розроблену логічну матрицю та критерії оцінки концептуальних записок;
- Уникайте повторення;
- Слідуйте порядку запитань, що наданий в шаблоні заявки, відповідаючи окремо на кожне питання (один абзац на одне питання).

ПІСЛЯ ВКЛЮЧЕННЯ В КОРОТКИЙ СПИСОК

5. Розробка повної заявки

☞ Див. «Додаток А – Аплікаційна заявка на грант – Частина В. Повна заявка» (“Annexe A – Grant Application Form – Part B. Full application form”):

- Чітко дотримуйтесь наданих інструкцій;
- Спирайтесь на вже розроблену логічну матрицю, концептуальну записку та критерії оцінки повних заявок;
- Уникайте повторення;
- Слідуйте порядку запитань, що наданий в шаблоні заявки, відповідаючи окремо на кожне питання (один абзац на одне питання);
- Вкажіть яким чином буде задіяне громадянське суспільство;
- Вкажіть гендерні аспекти вашого проекту (див. рекомендації щодо гендерної тематики в Розділі 7.5.2).

5 ФІНАНСУВАННЯ З ДЕРЖБЮДЖЕТУ

5.1 Держенергоефективності

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження прийшло на зміну НАЕР в квітні 2011 року. В 2011 році Держенергоефективності надало 228,5 млн. грн. грантів, субсидій по відсоткових ставках на суму, що перевищує 776 тис. грн. та оплатило 74 енергоаудити для бюджетних організацій.

☞ *Детальна інформація, процедури, вимоги до пропозицій та інше на веб-сторінці [Держенергоефективності](#), за посиланнями в Розділі 6.3 та в Додатках в Розділі 7.6.*

Гранти

В 2011 році до Агентства було подано 554 проектні пропозиції загальною вартістю 1 614,6 млн. грн. Після оголошеного в листопад Конкурсу, Агентство розглянуло 215 заявок загальною вартістю 312,5 млн. грн. 175 пропозицій загальною вартістю 228,5 млн. грн. було підтримано.

Субсидії по відсоткових ставках

4 організації (комунальні та приватні підприємства) прийняли участь в конкурсі в листопаді. 2 проекти загальною вартістю 36,7 млн. грн. отримали субсидії по відсоткових ставках в 7,75% на суму більше 776 тис. грн. в 2011 році.

Цикл підготовки програми

1. Міста подають проектні пропозиції впродовж року до облдержадміністрації.
2. ОДА інформує Держенергоефективності щодо кількості та вартості пропозицій.
3. Держенергоефективності інформує Мінфін щодо фінансових потреб.
4. Порядок та загальний обсяг фінансування приймаються рішенням Мінфіну та МЕРТ.
5. Держенергоефективності оголошує Конкурс в офіційній пресі («Урядовий Кур'єр»).
6. Кінцевий термін подання пропозицій – через 2 тижні після оголошення конкурсу.

5.1.1 У м о в и

- **Теми.**
 - скорочення викидів CO₂,
 - теплові насоси,
 - електричний теплоаккумуляційний обігрів та гаряче водопостачання,
 - модернізація із застосуванням відновлюваних або альтернативних джерел енергії,
 - термомодернізація муніципальних будівель (ізоляція та опалювальне обладнання)
- **Обсяг.** Формально не встановлені граничні значення обсягу фінансування.

5.1.2 Етапи

Новий конкурс ще не було оголошено. Порядок проведення Конкурсу буде схожим на той, що проводився в листопаді 2011 року. Процедура детально розписана в Постанові КМУ № 689 від 29.06.2011 та Наказі МЕРТ №105 від 6.10.2011.

1. Подання проектних заявок до ОДА	<ul style="list-style-type: none">•Перевірка відповідності заявки до вимог конкурсу•Заявка має відповідати законодавству•Узгодження з представниками Держенергоефективності•Подання до ОДА
2. ОДА - попередній відбір Держенергоефективності	<ul style="list-style-type: none">•ОДА надає Держенергоефективності заявки на попередній відбір
3. Оголошення офіційного конкурсу	<ul style="list-style-type: none">•Держенергоефективності оголошує Конкурс
4. ОДА готує пакет документів	<ul style="list-style-type: none">•ЛИШЕ якщо включено в короткий список, готується повний пакет документів
5. Рішення - фінансування	<ul style="list-style-type: none">•Прийняття рішення щодо відбору та фінансування

1. Подання проектних заявок до ОДА

Цей етап може відбуватись впродовж року.

Перевірка відповідності проектної пропозиції:

1. Проект відповідає тематиці. Теми вказані в Порядку проведення Конкурсу.
2. Проект має відповідати національним / регіональним програмам. Перевірте, чи вказаний ваш проект в програмі. Назва проекту має точно співпадати з його назвою в програмі.
3. Муніципалітет може оцінити проект згідно вимог Держенергоефективності (рекомендується), наведених в Порядку проведення конкурсного відбору. За необхідності, пропозицію можна змінити таким чином, щоб отримати найвищий бал.

Заявка має відповідати законодавству (в даному випадку Мінрегіонбуд)

Даний етап є достатньо складним оскільки кожне міністерство та агентство має свої вимоги. Згідно умов в цьому випадку, повна проектна заявка – це документ на сотнях сторінок.

Малі та середні міста, як правило, не мають можливості та ресурсів підготувати такі пропозиції. Звичайно заявка розроблюється ліцензованими організаціями та коштує від 10% до 20% вартості проекту, в залежності від його складності. Мінрегіонбуд має список ліцензованих проектних організацій.

Для того, щоб Держенергоефективності мало змогу зрозуміти проект, заявка має містити наступну детальну інформацію:

- ☞ Опис типу будівлі (стіни, вікна, дах);
- ☞ Детальний опис витрат (окремо на обладнання, модернізацію та ін.);
- ☞ Розрахунок енергозбереження (прилади обліку; точні дані, а не приблизні);
- ☞ Модернізація має уможливити досягнення рівня енергоефективності С (за шкалою від "F" до "A").

Заявка має відповідати структурі інформаційної картки проекту

Проектну заявку слід узгодити з представниками Держенергоефективності. Даний етап може зайняти 1 місяць, оскільки в цьому процесі приймають участь експерти в різних галузях.

Проектна пропозиція має подаватись до ОДА. Коли пропозиція підготовлена та узгоджена, ОДА перевіряє відповідність заявки законодавству.

2. Облдержадміністрація надає Держенергоефективності інформаційні картки проектів для попереднього відбору

3. Держенергоефективності оголошує Конкурс

ЗА УМОВИ ПОПЕРЕДНЬОГО ВІДБОРУ

4. Облдержадміністрація готує пакет документів для подання в Держенергоефективності

Для участі в Конкурсі подаються такі документи:

- оформлений відповідно до чинного законодавства проект (проектно-кошторисна документація);
- інформаційна картка енергоефективного проекту за формою згідно з Додатком;
- копія позитивного висновку державної експертизи з енергозбереження щодо встановлення відповідності показників проекту вимогам нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів з питань енергозбереження;
- витяг із плану заходів до затвердженої регіональної, або галузевої програми підвищення енергоефективності, або програми зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами шляхом їх раціонального використання на відповідний рік, до якої включено проект;
- довідка замовника проекту щодо визначення розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, якому будуть спрямовані кошти на реалізацію проекту;
- довідка замовника проекту щодо балансоутримувача об'єкту та форми власності підприємства, установи, організації на яких буде впроваджуватися проект.

5. Рішення Конкурсної комісії Держенергоефективності

За результатами конкурсу Держенергоефективності перераховує бюджетні кошти розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня.

5.2 Мінрегіонбуд – пілотні проекти для сектору ЖКГ

☞ Веб-посилання на [Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства](#), [Порядок проведення конкурсного відбору](#) та [Порядок використання коштів](#) в Розділі 6.3.

5.2.1 Мета

Удосконалення системи управління житловим фондом (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків). Енергоефективні проекти, в тому числі для систем водопостачання, водовідведення та тепlopостачання

5.2.2 Умови

- Конкурсний відбір пілотних проектів проводиться у порядку, встановленому Мінрегіонбудом за погодженням з Мінфіном, МЕРТ.
- Відбір проектів здійснюється відповідно до:
 - Порядку проведення конкурсного відбору пілотних проектів,
 - Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації пілотних проектів.
- Наявність критеріїв відбору.
- Необхідність співфінансування.
- Розмір фінансування проектів визначається безпосередньо в конкретному проекті, мінімальні або максимальні значення законодавчо не встановлені.

5.2.3 Етапи

1. Обласний рівень	<ul style="list-style-type: none">• Попередній відбір проектів• Складання переліку пілотних проектів та подання на реєстрацію до Мінрегіонбуду
2. Мінрегіонбуд - попередній етап	<ul style="list-style-type: none">• Попередній розгляд проектів• Рекомендація для розгляду на засіданні Конкурсної комісії
3. Конкурсна комісія	<ul style="list-style-type: none">• Розгляд проектів та визначення переможців, прийняття рішення
4. Мінрегіонбуд - заключний етап	<ul style="list-style-type: none">• Затвердження переліку проектів та обсягів коштів• Укладання договорів з керівниками проектів

1. Обласний рівень

ОУЖКГ за пропозицією органів місцевого самоврядування здійснює попередній відбір проектів.

Критерії відбору:

- співфінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів та/або інших джерел;
- наявність затвердженої проектно-кошторисної документації;
- відповідність завданням Загальнодержавної, регіональних і місцевих програм реформування і розвитку ЖКГ;
- завершення реалізації проекту (етапу проекту) у поточному році;
- період окупності не більш як 5 років;
- підприємства, організації, що подали проект, не є банкрутами, не перебувають у стані санації або ліквідації, проти них не порушено справу про банкрутство;
- наявність стратегічних планів розвитку.

Складання переліку пілотних проектів

ОУЖКГ складає перелік пілотних проектів за визначеною формою.

Подання на реєстрацію до Мінрегіонбуду

ОУЖКГ подає за графіком Мінрегіонбуду сформований перелік пілотних проектів в паперовому та електронному варіантах для реєстрації.

2. Мінрегіонбуд – попередній етап

Мінрегіонбуд реєструє перелік проектів і видає картку попереднього погодження.

До участі у конкурсі не допускаються проекти у разі, якщо:

- не повний комплект документів;
- проекти містять недостовірну інформацію або подані після двотижневого строку після оголошення конкурсу;
- проекти не містять конкретних результативних показників (скорочення споживання енергоресурсів, створення інституту ефективного власника житла, ефект від впровадження альтернативних джерел енергії).

Проекти проходять попередній розгляд структурними підрозділами Мінрегіонбуду, що засвідчується відповідним візуванням картки попереднього погодження.

Після проходження попереднього розгляду та за наявності відповідної відмітки про погодження на картці попереднього погодження – проект отримує картку-погодження з рекомендацією для розгляду на засіданні конкурсної комісії.

3. Конкурсна комісія**Розгляд проектів та визначення переможців**

Конкурсна комісія визначає переможців конкурсу за критеріями:

- економічність;
- актуальність;
- відповідність запланованих заходів поставленій меті;
- відповідність обсягів фінансування змісту та очікуваним результатам після впровадження Проекту.

Прийняття рішення

Конкурсна комісія приймає рішення про визначення переможців та щодо обсягів виділення бюджетних коштів для реалізації проектів. Засідання конкурсної комісії вважається таким, що відбулось, якщо у його роботі взяли участь не менше двох третин членів комісії. Рішення конкурсної комісії оформляється протоколом.

4. Мінрегіонбуд – заключний етап

За результатами конкурсу Мінрегіонбуд наказом затверджує перелік проектів та обсяги коштів, що виділяються з державного бюджету на їх фінансування.

Після затвердження переліку проектів та обсягів коштів, що виділяються з державного бюджету на їх фінансування, Мінрегіонбуд укладає договори з керівниками проектів.

5.3 Мінрегіонбуд – програма «Питна вода»

☞ Веб-посилання на [Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства в Розділі 6.3.](#)

5.3.1 Мета

Водопостачання та водовідведення:

- Будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, зокрема у регіонах з найбільшими відхиленнями в якості води від встановлених вимог;
- Упровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення дошкільних, шкільних і лікувальних закладів та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальними автотранспортними засобами;
- Будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання;
- Оснащення лабораторій здійснення контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням.

5.3.2 Умови

- Конкурсний відбір пілотних проектів проводиться у порядку, встановленому Мінрегіонбудом за погодженням з Мінфіном;
- Відбір проектів здійснюється відповідно до Порядку проведення відбору проектів та Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Питна вода України»;
- Необхідність співфінансування;
- Загальні обсяги фінансування на період 2011-2020 – 2,2 млрд. грн. Розмір фінансування проектів визначається безпосередньо конкретним проектом, мінімальні або максимальні значення законодавчо не встановлені;
- Одержувачами бюджетних коштів є підприємства державної чи комунальної форми власності, які провадять діяльність у сфері водопостачання та водовідведення.

5.3.3 Етапи

1. Обласний рівень	<ul style="list-style-type: none">• Попередній відбір проектів• Складання узагальненого переліку проектів та подання до Мінрегіонбуду
2. Мінрегіонбуд - конкурсна комісія	<ul style="list-style-type: none">• Розгляд проектів та прийняття рішення щодо визначення переможців
3. Мінрегіонбуд - заключний етап	<ul style="list-style-type: none">• Затвердження переліку проектів та обсягів коштів

1. Обласний рівень

Попередній відбір проектів

Підприємства готують заявки на фінансування і подають органам місцевого самоврядування (міським радам). ОУЖКГ за пропозицією органів місцевого самоврядування здійснює попередній відбір проектів.

Критерії відбору:

- відповідність проектів основним завданням і заходам загальнодержавної цільової програми;
- наявність схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання населених пунктів;
- відхилення показників якості питної води у населеному пункті від вимог державного стандарту на питну воду;
- подача води за графіком;
- кількість населення, для забезпечення питною водою якого розроблено проект;
- наявність регіональної програми забезпечення населення якісною питною водою;
- завершення реалізації проекту (етапу проекту) в поточному році;
- вирішення питання забезпечення питною водою маловодних територій;
- співфінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів та/або інших джерел;
- наявність затвердженої в установленому порядку проектно-кошторисної документації;
- підприємства, що подали проект, не є банкрутами, не перебувають у стані санації або ліквідації, проти них не порушено справу про банкрутство.

Складання переліку пілотних проектів

ОУЖКГ складає переліки пілотних проектів за конкретною формою.

Подання до Мінрегіонбуду

ОУЖКГ подає до Мінрегіонбуду сформовані узагальнені переліки пілотних проектів в паперовому та електронному варіантах. До кожного окремого проекту додається пакет документів, який визначений Порядком проведення відбору (см. посилання в Розділі 6.3).

2. Мінрегіонбуд – конкурсна комісія

Відбір проектів проводиться комісією, яка утворюється Мінрегіонбудом.

До участі у конкурсі не допускаються проекти у разі, якщо:

- не повний комплект документів;
- проекти містять недостовірну інформацію або подані після двотижневого строку після оголошення конкурсу;
- проекти не містять конкретних результативних показників (скорочення споживання енергоресурсів, покращення якості питної води).

Розгляд проектів та визначення переможців

Конкурсна комісія проводить засідання відповідно до графіку з розгляду проектів.

Прийняття рішення

Конкурсна комісія приймає рішення про визначення переможців та щодо обсягів виділення бюджетних коштів для реалізації проектів. Рішення про виділення бюджетних коштів приймається у разі підтвердження співфінансування у поточному році з місцевого бюджету та/або інших джерел фінансування.

Обов'язковою умовою виділення бюджетних коштів є:

- наявність документів, що підтверджують оплату за розроблення (коригування раніше виготовленої) та проведення відповідної експертизи проектної документації;
- наявність затвердженої в установленому порядку проектної документації.

Засідання конкурсної комісії вважається таким, що відбулось, якщо у його роботі взяли участь не менше двох третин членів комісії. Рішення конкурсної комісії оформляється протоколом, який підписується усіма членами Комісії та затверджується головою конкурсної комісії.

3. Мінрегіонбуд – заключний етап

Затвердження переліку проектів та обсягів коштів

Мінрегіонбуд на підставі рішень конкурсної комісії затверджує перелік проектів та обсяги їх фінансування за погодженням з Мінфіном.

5.3.4 Приклад

У 2010 році в Луганській області реалізовано проект «Виконання комплексу заходів з покращення якості питної води з Єлізаветівського водосховища із застосуванням систем доочищення та знезараження».

У тому числі

Загальна вартість проекту, тис. грн./%	кошти державного бюджету, тис. грн./%	кошти підприємства, тис. грн./%
30188,10/100%	11610,70/38,46%	18577,30/61,54%

Були побудовані фільтрувальна станція, внутрішньо майданчикові мережі водопостачання, водовідведення та енергопостачання, встановлені 18 фільтрів.

5.4 Держекоінвестагентство – програма Кіотського протоколу

☞ Посилання на сайт [Державного агентства екологічних інвестицій](#) та інші матеріали стосовно програми в Розділі 6.3.

5.4.1 Мета

Скорочення викидів або збільшення поглинання парникових газів, адаптацію до наслідків зміни клімату згідно з Кіотським протоколом до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (далі – Кіотський протокол) та виконання укладених договорів про продаж частин установленої кількості викидів парникових газів

5.4.2 Умови

- Конкурсний відбір проектів проводиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- • Відбір проектів здійснюється відповідно до:
 - Порядку розгляду, схвалення і реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій;
 - Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті.
- Одержувачами коштів є органи виконавчої влади і місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації всіх форм власності, які заінтересовані у реалізації проектів.

5.4.3 Етапи

1. Держекоінвестагентство
- попередній етап

- Прийняття документів
- Попередній відбір проектів

2. Держекоінвестагентство
- робоча група

- Розгляд проектів
- Подання рекомендацій

3. Держекоінвестагентство
- ухвалення проектів

- Схвалення списку проектів
- Погодження із стороною договору
- Затвердження і погодження плану заходів в КМУ

4. Звітність та фінансовий / технічний аудит

1. Держекоінвестагентство – попередній етап

Прийняття документів

До Агентства подається заява про розгляд проекту (пропозиції) за визначеною формою та інші необхідні документи

Попередній відбір проектів

Агентство проводить попередній відбір проектів та пропозицій. У разі коли проекти не відповідають загальним критеріям та/або документи подано не в повному обсязі, вони повертаються заявнику протягом 10 робочих днів від дати їх подання.

Загальні критерії відбору:

- відповідність проекту цілям та принципам Рамкової конвенції ООН про зміну клімат та Кіотського протоколу;
- відповідність проекту пріоритетам розвитку національної економіки, зокрема з питань ресурсо- та енергозбереження, енергоефективності, відновлення лісових насаджень і водних ресурсів;
- наявність соціальних переваг під час реалізації проекту (створення нових робочих місць, забезпечення безпечних умов праці тощо);
- наявність рішення органу місцевого самоврядування про надання згоди на реалізацію проекту на відповідній території.

Додаткові критерії відбору:

- рівень використання передових екологічно безпечних технологій, насамперед українських;
- реалістичність і прозорість технологічних рішень та фінансових показників проекту;
- відповідність механізму реалізації проекту законодавству України;
- результати проведення попередньої оцінки рівня скорочення викидів або збільшення поглинання парникових газів та скорочення викидів і скидів забруднюючих речовин (за відповідної спрямованості проекту);
- наявність відповідних дозволів та/або ліцензій;
- строк реалізації проекту (перевага надається проектам із строком реалізації до кінця 2012 року);
- окупність проекту (перевага надається проектам з найкоротшим строком окупності);
- можливість широкого застосування проекту.

2. Держекоінвестагентство – робоча група

Розгляд проектів

Агентство подає попередньо відібрані проекти та пропозиції на розгляд робочої групи.

Подання рекомендацій

Робоча група розглядає документи, проводить аналіз і оцінку поданого проекту (пропозиції), визначає його переваги над іншими проектами (пропозиціями)

відповідного спрямування на підставі результатів оцінки кількісних та якісних показників та подає Агентству рекомендації щодо схвалення або відмови у схваленні проекту (пропозиції).

3. Держекоінвестагентство – ухвалення проектів

Схвалення проектів

На підставі рекомендацій робочої групи Агентство приймає рішення про схвалення проекту (пропозиції).

Погодження із стороною договору

Схвалені Агентством проекти (пропозиції) погоджуються із стороною договору про продаж частин установленої кількості викидів парникових газів.

Затвердження і погодження плану заходів в КМУ

Агентство затверджує план заходів щодо реалізації проектів та здійснення заходів за погодженням з Мінфіном та подає його на погодження Прем'єр-міністру України. Агентство не пізніше ніж у тижневий строк з дня погодження Прем'єр-міністром України плану заходів повідомляє заявника про результати відбору проекту (пропозиції).

4. Звітність та фінансовий / технічний аудит

Заявники подають до Агентства щокварталу та після закінчення реалізації проекту (здійснення заходу) відповідний звіт за формою, затвердженою Агентством за погодженням з Мінфіном.

Заявник зобов'язаний протягом життєвого циклу проекту подати на вимогу Агентства необхідну інформацію та документи щодо реалізації проекту.

Агентство проводить протягом 60 календарних днів після закінчення відповідного календарного року фінансовий та технічний аудит проекту або заходу.

5.5 Конкурс ДФСМС

☞ *Посилання на сайт [Державного фонду сприяння місцевого самоврядування](#), Положення про Конкурс та інші документи в Розділі 6.3.*

Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування у 2012 році (далі – Конкурс)

5.5.1 Мета

Відбір проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, спрямованих на розв'язання актуальних проблем розвитку місцевого самоврядування та поширення позитивного досвіду, набутого у процесі їх реалізації. Орієнтовна тематика проектів (програм):

- Розвиток ефективних механізмів управління;
- Розробка та реалізація інвестиційної політики місцевого самоврядування;
- Реформування системи житлово-комунального господарства;

- Розробка та реалізація проектів (програм) з енерго- та ресурсозбереження, у тому числі у житлово-комунальній сфері;
- Впровадження механізмів ефективного використання фінансових, земельних, майнових та інших ресурсів розвитку місцевого самоврядування.

5.5.2 У м о в и

- Підготовлені проекти подаються до 15 червня 2012 року.
- Категорії учасників та максимальний розмір гранту:

Категорія	Розмір гранту	Кількість жителів населених пунктів
I	до 100 000 грн.	села, селища
II	до 200 000 грн.	до 50 тис. жителів
III	до 500 000 грн.	від 50 тис. до 100 тис. жителів
IV	до 1 000 000 грн.	понад 100 тис. жителів
V	до 1 500 000 грн.	понад 1 млн. жителів (також Автономної Республіки Крим)

- Обсяг фінансового запиту за проектом з фонду Конкурсу не перевищує 80% від загального бюджету проекту, 20% можуть бути залучені у комбінований спосіб із залученням коштів з інших джерел.
- Адміністративні видатки за проектом не мають перевищувати 7%.

5.5.3 Е т а п и

1-й етап	<ul style="list-style-type: none"> •Офіційне повідомлення про проведення Конкурсу •Подання документів і реєстрація претендентів
2-й етап	<ul style="list-style-type: none"> •Розгляд проектів Експертною комісією •Прийняття рішення
3-й етап	<ul style="list-style-type: none"> •Оголошення результатів •Підписання угоди, фінансування

1-й етап

Офіційне повідомлення про проведення Конкурсу

Офіційне повідомлення про проведення Конкурсу та умови його проведення публікуються в офіційних засобах масової інформації із зазначенням кінцевого строку подання заяв на участь у ньому і розміщується на веб-сторінці дирекції Конкурсу.

Подання документів і реєстрація претендентів

На цьому етапі розглядаються заяви на участь у Конкурсі і дирекцією приймається рішення щодо відповідності документів, поданих претендентом, умовам участі у Конкурсі та щодо реєстрації претендента як учасника Конкурсу або щодо відмови у реєстрації у разі невідповідності документів вимогам щодо участі у Конкурсі.

2-й етап

На другому етапі Конкурсу розглядаються безпосередньо конкурсні пропозиції учасників і визначаються його переможці.

Розгляд проектів Експертною комісією

Експертна комісія Конкурсу проводить експертизу проектів. Загальний строк проведення експертизи не повинен перевищувати 60 днів.

Прийняття рішення

Дирекція Конкурсу розглядає результати проведеної експертизи разом з протоколом підсумкового засідання експертної комісії, проектами (програмами) та рецензіями на кожний окремий проект (програму) та протягом трьох днів вносить пропозиції раді Конкурсу щодо визначення його переможців.

Рада Конкурсу приймає остаточне рішення щодо визначення переможців Конкурсу на підставі висновків дирекції та експертної комісії.

3-й етап

Оголошення результатів

Рішення ради Конкурсу є підставою для оголошення результатів Конкурсу. Протягом п'яти днів після прийняття відповідного рішення радою Конкурсу дирекція надсилає усім його учасникам повідомлення про результати Конкурсу.

Повідомлення про результати Конкурсу публікується у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також у місцевих засобах масової інформації (органів місцевого самоврядування – переможців Конкурсу). Ця інформація розміщується на веб-сторінці дирекції Конкурсу.

Підписання угоди

Переможцеві Конкурсу надсилається типова угода щодо реалізації проекту (програми) між ним та дирекцією Конкурсу.

Видатки державного бюджету на проведення заходів з реалізації проектів та виконання програм переможців Конкурсу здійснюються згідно з рішенням Кабінету Міністрів України, яке приймається на підставі рішення ради Конкурсу та укладених угод. Для переможців Конкурсу фінансування закладається у бюджет наступного року.

5.5.4 Приклад

Переможець Конкурсу в 2011 році за IV-ю категорією – проекти (програми) органів місцевого самоврядування міст, районів, районів в містах з населенням понад 100 тис. жителів – проект Сєверодонецької міської ради № 00138 «Енергоефективна санація будівель загальноосвітніх закладів міста».

Загальна вартість проекту, тис. грн.	У тому числі		
	кошти державного бюджету, тис. грн./%	кошти міської ради, тис. грн./%	кошти інших партнерів, тис. грн./%
2 150,00/100%	500,00/23,26%	1 635,00/76,05%	15,00/0,07%

6 ПОСИЛАННЯ

6.1 Веб-посилання на кредитні організації

Таблиця 3: Посилання для НЕФКО

N1	Домашня сторінка	http://www.nefco.org/en/introduction/nformats_ya_pro_nefko
N2	Програма «Чисте виробництво»	http://www.nefco.org/sites/nefco.viestinta.org/files/CP_RUS_115X210_LORES.pdf (рос. мовою) http://www.nefco.org/sites/nefco.viestinta.org/files/NEFCO_CP115X210_lores_09092010.pdf (англ. мовою)
N3	Шаблон проектної пропозиції	http://www.nefco.org/files/Project%20Proposal%20Russian.pdf
N4	Порядок здійснення місцевих запозичень	http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=110-2011-%EF

Таблиця 4: Посилання для ЄБРР

E1	ЄБРР в Україні	http://www.ebrd.com/russian/pages/country/ukraine.shtml
E2	Корпоративна етика ЄБРР	http://www.ebrd.com/russian/pages/about/integrity.shtml

Таблиця 5: Посилання для ЄІБ

I1	Домашня сторінка	http://www.eib.org/?lang=en
I2	Представництво в Україні	http://www.eib.org/about/press/2011/2011-043-resident-representation-of-the-eib-group-in-ukraine-opened.htm?lang=en
I3	Презентація Фонду Е5Р	http://www.demosdh.org.ua/uk/zavantazhennya/viewcategory/2-about-e5p.html
I4	Презентація ЕРТАФТ	http://www.eib.org/projects/regions/eastern-neighbours/instruments/technical-assistance/index.htm

Таблиця 6: Посилання для МФК

F1	МФК в Україні	http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/region_ext_content/regions/europe+middle+east+and+north+africa/ifc+in+europe+and+central+asia/countries/ukraine+country+landing+page
----	---------------	---

6.2 Веб-посилання на організації, що надають гранти

Таблиця 7: Посилання на конкурс ЄС в сфері ЕЕ

U1	Асоціація «ЕМУ»	http://www.enefcities.org.ua/uk
U2	Угода мерів	http://www.eumayors.eu/index_en.html
U3	Делегація ЄС	http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/funding_opportunities/grants/index_en.htm
U4	EuropeAid – конкурси в Україні	https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?ADSSChck=1284977262222&do=publi.welcome&userlanguage=en
U5	EuropeAid – конкурс пропозицій / ЕЕ в малих містах	https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?ADSSChck=1332854787179&do=publi.detPUB&searchtype=AS&zgeo=35629&aoet=36537&ccnt=7573876&debpub=27%2F03%2F2011&orderby=upd&orderbyad=Desc&nbPubliList=15&page=1&aoref=131230
U6	Індекс PADOR	http://ec.europa.eu/europeaid/work/onlineservices/pador/index_en.htm
U7	Довідник PADOR	http://ec.europa.eu/europeaid/work/onlineservices/pador/documents/pador_applicants_en.pdf
U8	Посібник з управління проектним циклом	http://ec.europa.eu/europeaid/infopoint/publications/europeaid/documents/49a_adm_pcm_guidelines_2004_en.pdf
U9	Приклад логічної матриці	http://ims-ukraine.org/publications
U10	Зміст концепції проекту	http://ims-ukraine.org/publications

6.3 Веб-посилання щодо фінансування з держбюджету

Таблиця 8: Посилання для Держенергоефективності

S1	Домашня сторінка	http://saee.gov.ua/
S2	Субсидії Держенерго-ефективності	http://saee.gov.ua/plani-ta-zviti
S3	Постанова КМУ № 689	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/689-2011-%D0%BF
S4	Наказ МЕРТ № 105	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1188-11
S5	Ліцензовані організації	http://www.dabi.gov.ua/perelik.shtm (проектно-кошторисна документація)
S6	Ліцензовані організації	http://saee.gov.ua/ (енергоаудит) - Держенергоефективності

Таблиця 9: Посилання для Мінрегіонбуду – пілотні проекти в сфері ЖКГ

P1	Офіційний веб-сайт Мінрегіонбуду	http://www.minregion.gov.ua/
P2	Наказ Мінрегіонбуду від 05.04.2011 № 26	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0527-11
P3	Постанова КМУ від 28.02.2011 № 160	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-2011-%D0%BF

Таблиця 10: Посилання для Мінрегіонбуду – програма «Питна вода»

W1	Офіційний веб-сайт Мінрегіонбуду	http://www.minregion.gov.ua/
W2	Наказ Мінрегіонбуду від 06.04.2011 № 27	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0602-11
W3	Постанова КМУ від 05.04.2012 № 273	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/273-2012-%D0%BF

Таблиця 11: Посилання для Держекоінвестагентства – програма Кіотського протоколу

K1	Офіційний веб-сайт Держекоінвест-агентства	http://www.neia.gov.ua/nature/control/uk/index
K2	Постанова КМУ від 22.02.2008 № 221	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/221-2008-%D0%BF
K3	Постанова КМУ від 09.06.2011 № 621	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/221-2008-%D0%BF

Таблиця 12: Посилання для Конкурсу ДФСМС

D1	Офіційний веб-сайт ДФСМС	http://municipal.gov.ua/
D2	Постанова КМУ від 18.01.2003 № 64	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/64-2003-%D0%BF
D3	Методичний посібник	http://www.municipal.gov.ua/upload/usr/files/metodposibnik-2012.doc
D4	Рада Всеукраїнського конкурсу	http://municipal.gov.ua/articles/show/module/default/article/218

7 ДОДАТКИ

7.1 Додатки для НЕФКО

7.1.1 Умови кредитування НЕФКО

Глосарій та умови програми «Чисте виробництво»

КРЕДИТОР	Північна екологічна фінансова корпорація (НЕФКО).
ПОЗИЧАЛЬНИК	Приватні та муніципальні підприємства Росії, України та Білорусі.
ВИМОГИ ДО ПРОЕКТІВ	Модернізація або реконструкція існуючих підприємств та виробництв, що позитивним чином впливає на навколишнє середовище, з використанням випробуваних технологічних рішень.
РОЗМІР КРЕДИТУ	Максимальна сума кредиту дорівнює 350 тис. євро, при цьому внесок НЕФКО не має перевищувати 90% загальної вартості проекту.
СТРОК ОКУПНОСТІ	Не більше ніж 4 роки. Строк окупності розраховується як відношення загальної вартості проекту до розрахованої величини річного економічного ефекту.
СТРОК ПОВЕРНЕННЯ КРЕДИТУ	Не більше ніж 5 років.
ВІДСОТКОВА СТАВКА	Фіксована ставка 6% річних на весь строк надання кредиту. Комісійні та інші збори відсутні.
ВАЛЮТА КРЕДИТУ	Євро. Можливість позичання в місцевих валютах розглядається.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	125% від суми кредиту. Забезпеченням можуть бути нерухомість, обладнання, банківські або муніципальні гарантії.
ГРАФІК КРЕДИТУВАННЯ	Кредит надається трьома траншами згідно календарного плану впровадження проекту та відповідними контрактними зобов'язаннями позичальника. НЕФКО може перераховувати фінансування безпосередньо на рахунок узгодженого позичальником банку.
ГРАФІК ПОВЕРНЕННЯ КРЕДИТУ	Повернення кредиту проводиться щоквартально рівними частинами, починаючи з першого платежу приблизно через 3 місяці після завершення проекту. Платежі перераховуються на банківський рахунок НЕФКО в Гельсінкі.
ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, МОНІТОРИНГ ТА ЗВІТНІСТЬ	Витрати, пов'язані з юридичним забезпеченням, покриваються НЕФКО.
ВИТРАТИ ПОЗИЧАЛЬНИКА	Підготовка бізнес-плану, реєстрація, страхування та оцінка заставного забезпечення.
ПРОВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ	Закупівлі товарів та послуг за кошти НЕФКО

	мають проводитись у відповідності з прозорими та відкритими процедурами.
СТРОК ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ	Строк з моменту подання заявки на кредитування до отримання першого траншу може тривати до 6 місяців.

7.1.2 Стислий виклад Порядку здійснення місцевих запозичень (Постанова КМУ від 16 лютого 2011 р. № 110)

Порядок визначає механізм здійснення запозичень до бюджету Автономної Республіки Крим та міських бюджетів згідно з умовами, визначеними Бюджетним кодексом України.

Запозичення може здійснюватися у формі:

- укладення договорів позики (кредитних договорів) з фінансовими установами,
- випуску облігацій місцевих позик.

Обсяг та умови здійснення запозичення погоджуються Мінфіном. Для отримання погодження Верховна Рада Автономної Республіки Крим чи міська рада надсилає Мінфіну письмове повідомлення, до якого додає:

- Рішення про затвердження бюджету на відповідний рік з дефіцитом виключно у частині бюджету розвитку,
- Проект рішення про запозичення,
- Розрахунки і обґрунтування здійснення запозичень,
- Копії звітів про виконання бюджету за три попередніх роки,
- Інформацію про поточний стан виконання зобов'язань з погашення місцевого боргу, а також про стан розрахунків за місцевим боргом за п'ять років,
- Обґрунтування обсягу доходів бюджету розвитку спеціального фонду бюджету, який планується спрямовувати на погашення основної суми місцевого боргу протягом всього періоду його погашення,
- За умови здійснення запозичення шляхом випуску облігацій місцевих позик - проект проспекту емісії облігацій,
- Довідку Державної служби статистики про чисельність населення міста на момент прийняття рішення про затвердження міського бюджету на відповідний рік (у разі здійснення зовнішнього запозичення).

Мінфін протягом 20 робочих днів після надходження інформації та документів розглядає їх і проводить перевірку поданих розрахунків виходячи:

- з офіційного курсу гривні до іноземної валюти, встановленого Національним банком України,
- із значення змінної частини відсоткової ставки (у разі, коли застосовується плаваюча відсоткова ставка).

За результатами розгляду та перевірки Мінфін приймає рішення про погодження обсягу та умов здійснення запозичення або вмотивовану відмову. Верховна Рада Автономної Республіки Крим чи міська рада надсилає Мінфіну копію рішення про запозичення в десятиденний строк після його прийняття.

7.2 Додатки для ЄБРР

7.2.1 Умови кредитування ЄБРР

Сума	мінімум 8 млн. євро
Термін повернення	до 15 років для інфраструктурних проектів
Пільговий період	в залежності від будівництва
Вартість	LIBOR – дол. США / EUROBORE – євро - +%
Збори	витрати ЄБРР
Графік кредитування	в залежності від контрактів з постачальниками

7.3 Додатки для ЄІБ

7.3.1 Умови кредитування ЄІБ

- Сектори
 - Пріоритет: відходи, водопостачання та водовідведення, центральне опалення, енергоефективність, МСП, освіта
 - Можливо: туризм
- Розмір кредитів
 - від 20-25 млн. євро на окремі проекти
 - > 50 млн. євро на групу проектів
 - Можливо об'єднати 10/12 проектів
 - Короткий список надається МінЖКГ (Департамент міжнародного співробітництва)
- Умови
 - кредит ЄІБ 50%, співфінансування – 50% (ЄБРР, бюджет, KfW, ДПП ...)
 - відсоткова ставка: LIBOR плюс % (схожі з ЄБРР)
 - термін: до 20-25 років, в залежності від строку інвестицій, пільговий період дорівнює 1/3 тривалості кредиту (до 7-8 років)
 - державні гарантії або прийнятні корпоративні / банківські гарантії
- Вимоги до кожного проекту
 - Макроекономічні:
 - Проект має підвищувати якість життя
 - Позитивний оцінений вплив на навколишнє середовище
 - інші.
 - Закупівлі: відкрити та прозорі процедури (всі звичайні правила ЄС)

7.4 Додатки для МФК

7.4.1 Умови кредитування МФК

- Сектори
 - Пріоритет: сільськогосподарський бізнес, інфраструктура, енергоефективність / чисте виробництво, фінансові ринки
 - Можливо: туризм
- Розмір кредитів
 - від 10 млн. дол. США (формально поріг не визначено, залежить від сектору проекту)
- Умови
 - проекти «зеленого поля»² - 35% від загальної вартості проекту (для проектів вартістю менше, ніж 50 млн.), 25% від загальної вартості проекту (для проектів вартістю більше, ніж 50 млн.)
- Розширення³ - 50% від загальної вартості проекту
 - відсоткова ставка: LIBOR плюс % (схожі з ЄБРР) в залежності від терміну повернення та ризиків
 - термін: до 10-12 років з пільговим періодом в 1-2 роки
- Вимоги до кожного проекту
 - макроекономічні:
 - розвиток впливу на довгострокове економічне зростання

² Проекти «зеленого поля» - проекти, що не мають обмежень, спричинених попередньою діяльністю

³ «Розширення» означає, що фінансування надається вже існуючій організації з наявними грошовими потоками (в порівнянні з новоствореними підприємствами) на програму розширення діяльності

7.5 Додатки для конкурсу ЄС в сфері ЕЕ в 2011 році

7.5.1 Пошук можливих грантів

The screenshot displays the 'Calls for proposals & Procurement notices' search interface on the European Commission website. The page includes a navigation bar with the European Commission logo and the text 'Development and Cooperation - EuropeAid'. Below the navigation bar, there are three tabs: 'Latest Publications', 'Search by reference', and 'Advanced Search'. The 'Advanced Search' tab is active. The search form contains several fields and options:

- Programme:** A dropdown menu.
- Type:** Checkboxes for Grants, Supplies, Services, and Works.
- Status:** Checkboxes for Closed, Open, and Forecast.
- Geographical Zone:** A dropdown menu with 'Ukraine' selected. This field is highlighted with a red box and a red arrow.
- Published After:** A date selection field.
- Published before:** A date selection field.
- Search:** A button to execute the search.

Реєстрація в системі PADOR

Державні органи (в т. ч. органи місцевого самоврядування) – необхідна інформація	
Анкета PADOR	<u>Обов'язкові / необов'язкові</u> поля
<p><u>Адміністративні данні</u> (якщо в організації вже є код LEF 6, в цьому випадку данні відмічені * не можуть бути змінені користувачем, стор.7 Довідник Help Guide)</p>	<p><u>Обов'язково:</u> Назва організації, ел. пошта організації, мова, адреса, поштовий код <i>або</i> а/с, країна, місто, юридична форма, причина заповнення форми та режим доступності для інших користувачів <u>Поставте позначку в графі "Local Authority"</u></p> <p><u>Необов'язково:</u> Скорочена назва, веб-сайт, телефон, факс</p>
<p><u>Анкета</u> (якщо в організації вже є код LEF 6, в цьому випадку данні відмічені * не можуть бути змінені користувачем, стор.7 Довідник Help Guide)</p>	<p><u>Обов'язково:</u> Прибутковість, цінності, категорія, громадська організація, зв'язки з іншими організаціями, місце, дата, цільові групи, сектори, уставні документи (=завантажте копію законодавчого акта, що затверджує цю організацію)</p> <p><u>Необов'язково:</u> Юридична форма, державний реєстраційний номер, номер платника ПДВ, та код LEF</p>
<p><u>Досвід</u> а. за секторами б. за географічним положенням с. зведена інформація</p>	<p><u>ВСІ поля обов'язкові</u> (досвід діяльності – кількість років, кількість проектів, приблизна загальна сума)</p> <p><u>ВСІ поля обов'язкові</u> (регіон/країна, років досвіду, кількість проектів, приблизна загальна сума)</p> <p><u>ВСІ поля необов'язкові</u> (зведена таблиця генерується автоматично)</p>
<p><u>Фінансове здоров'я</u> (поставте 0 (нуль) в полях, що не стосуються вашої заявки, надайте пояснення в завантаженому документі – або в полі Стратегія та методологія)</p>	<p><u>Обов'язково:</u> (оборот, чистий дохід, баланс, % акцій, середньострокова та довгострокова заборгованість, короткострокова заборгованість) – мінімум за останні 3 роки-</p> <p><u>Необов'язково:</u> Фінансова звітність</p>
<p><u>Джерела фінансування</u></p>	<p><u>ВСІ поля обов'язкові</u> Оберіть "Податки / місцеві податки / державні дотації". Зазначте 100%</p>
<p><u>Звіти аудиту</u></p>	<p><u>ВСІ поля необов'язкові</u></p>

7.5.2 Рекомендації щодо включення гендерного компоненту в пропозицію

Важливо пам'ятати, що гендерний підхід (включення гендерних аспектів) є процесом оцінювання наслідків запланованого проекту для чоловіків та жінок, в т. ч. на рівні законодавства, політики та програм в усіх секторах та на всіх рівнях. Така стратегія бере до уваги інтереси та досвід жінок та чоловіків як **невід'ємну частину планування, впровадження, моніторингу та оцінювання** політик, стратегій та програм, проектів та окремих заходів в усіх політичних, економічних та соціальних сферах таким чином, що жінки та чоловіки отримують рівні вигоди (UN Economic and Social Council - ECOSOC, 1997).

Мета гендерної діяльності – забезпечення якісного розвитку людського потенціалу та соціального прогресу в реалізації гендерних механізмів – формування толерантної гендерної культури та просування гендерної демократії.

Одним з найбільш важливих факторів успіху в гендерній діяльності є надійна інформація та аналіз інтересів та потреб зацікавлених сторін (уряд, громади, організації, установи та ін.), яким надаються певні види муніципальних послуг (адміністративні та комунальні). Для урахування інтересів та потреб різних верств населення (в т. ч. різні групи жінок та чоловіків) слід пам'ятати про декілька важливих моментів на всіх етапах проектів та заходів з надання вищезгаданих послуг:

1. Етап аналізу та планування:

- Залучення, по можливості, рівної кількості чоловіків і жінок (цільова група, співробітники, партнери) до базового аналізу ситуації на всіх рівнях шляхом діалогу і консультацій з громадами та організаціями-партнерами, для надання певних послуг;
- Забезпечення збору даних з розбивкою за статтю (гендерна сегрегація показників) для подальшого аналізу і порівняння можливого попиту на деякі види послуг в різних груп людей;
- Забезпечення оптимальної участі експертів з гендерних питань на всіх етапах планування та реалізації проекту, заходів і т.д.;
- Розгляд проблем, інтересів, ролі та потреб жінок і чоловіків для аналізу ризиків і переваг в процесі здійснення кожного виду діяльності при плануванні процедур надання певних послуг;
- Включення гендерної рівності в планування та розподіл фінансових, людських та інших ресурсів для надання окремих видів комунальних послуг;
- Визнання того, що гендерні аспекти повинні бути інтегровані в якості стратегічних компонентів на різних рівнях співпраці, а також конкретних гендерно-орієнтованих цілей (увага до потреб та інтересів різних груп населення) на етапі планування заходів / проекту;
- Визначення конкретних гендерних показників (кількісні та якісні показники, які покажуть подальші зміни в процесі ведення діяльності або надання послуг).

2. Етап реалізації проекту:

- Забезпечення рівної участі жінок і чоловіків, по можливості, в діяльності щодо прийняття рішень і рівня обслуговування;
- Застосування різних методів рівної участі жінок і чоловіків у діяльності (участь у круглих столах, дискусіях, тренінгах тощо);
- Забезпечення рівного доступу жінок і чоловіків до ресурсів (доступ до інформації, освітніх програм, кредитів і т.д.);
- Розглянути особливі вимоги і потреби обох статей, особливо коли мова йде про найбільш уразливі групи населення (безробітні, інваліди та інші) в рамках діяльності і надання послуг;
- При проведенні заходів щодо планування, аналізу досягнутих гендерних запланованих результатів, оцінка та внесення пропозиції щодо оптимізації та подальших дій / заходів;
- Відстеження змін у кількісному складі жінок і чоловіків, що приймають участь у діяльності та наданні різних видів послуг.

3. Моніторинг досягнених результатів:

- Забезпечення максимально можливого роздільного збору показників за всіма напрямками діяльності та послуг (окремо для жінок, чоловіків);
- Відстеження, по можливості, кількісних та якісних змін в участі чоловіків і жінок (цільових груп, співробітників, партнерів) в здійснюваних заходах та отриманих послугах;
- Переконайтеся, що органи, які надають послуги мають ресурси для роботи з поліпшення відносин між статями, партнери та виконавці готові / усвідомлюють важливість змін / гендерних відносин.

7.6 Додатки для Держенергоефективності

7.6.1 Ролі сторін, прописані в Наказі МЕРТ № 105

Пілотні міста

А) Проекти розподіляються за наступними категоріями:

1. Проекти з впровадження когенераційних технологій на підприємствах комунальної форми власності;
2. Проекти з впровадження технологій, які передбачають використання теплових насосів, на підприємствах комунальної форми власності та бюджетних установах;
3. Проекти з впровадження технологій, які передбачають використання електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання на підприємствах комунальної форми власності та бюджетних установах;
4. Проекти з проведення модернізації об'єктів комунального господарства, у тому числі переведення котелень соціальної сфери на використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Б) Проекти, які подаються на Конкурс замовниками проектів, мають бути включені до плану заходів затвердженої регіональної, або галузевої програми підвищення енергоефективності, або програми зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами шляхом їх раціонального використання на відповідний рік та відповідати напрямкам та завданням Державної цільової економічної програми енергоефективності та розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010 - 2015 роки.

В) Попередня оцінка проектів.

Г) Проект має бути розроблений відповідно до чинного законодавства (проектно-кошторисна документація).

Д) Копія позитивного висновку державної експертизи з енергозбереження щодо встановлення відповідності показників проекту вимогам нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів з питань енергозбереження.

Е) Проекти подаються до відповідної обласної державної адміністрації.

Обласна державна адміністрація

А) Підготовка інформаційної картки енергоефективного проекту за формою згідно з Додатком.

Б) Підготовка довідки замовника проекту щодо визначення розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, якому будуть спрямовані кошти на реалізацію проекту.

В) Підготовка довідки замовника проекту щодо балансоутримувача об'єкту та форми власності підприємства, установи, організації на яких буде впроваджуватися проект.

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності)

А) Держенергоефективності проводить перевірку комплектності та змісту пакета документів.

Б) У разі, якщо пакет документів є повним, оформленим належним чином та за своїм змістом відповідає вимогам Порядку, Держенергоефективності реєструє проект в спеціальному журналі.

В) Замовник проекту має право повторно подати його до Держенергоефективності.

Конкурс

- Оголошення про проведення Конкурсу розміщується Держенергоефективності у засобах масової інформації;
- Склад Комісії затверджується наказом Держенергоефективності;
- Комісію очолює Голова Держенергоефективності;
- Голова Комісії визначає дату, час, місце проведення засідання Комісії для розгляду проектів, поданих на Конкурс, не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дати проведення засідання Комісії;
- Держенергоефективності не пізніше ніж за п'ять робочих днів до засідання Комісії розсилає її членам копії інформаційних карток проектів;
- Інформаційне та організаційне забезпечення роботи Комісії здійснює Держенергоефективності;
- Відбір проектів здійснюється на відкритих засіданнях Конкурсної комісії, до складу якої входять 3 представники від Держенергоефективності та по одному представнику від МЕРТ, Мінрегіонбуду, Інституту технічної теплофізики та Інституту відновлюваної енергетики Національної академії наук України;
- Держенергоефективності у тижневий строк після прийняття рішення Комісії інформує учасників конкурсу про його результати.

Конкурсна комісія

А) Оцінювання проектів

Оцінювання проектів здійснюється у межах кожної категорії за максимальною кількістю балів, нарахованих за критеріями, визначеними в пункті 12 цього Порядку. У разі набрання проектами однакової кількості балів перевага надається проекту, який набрав більшу кількість балів за першим критерієм.

У разі участі в Конкурсі у межах однієї категорії одного проекту – державна підтримка для реалізації останнього буде надана за умови набрання ним кількості балів не менше 1 за першим критерієм.

Проекти з впровадження когенераційних технологій на підприємствах комунальної форми власності

- зниження енергоємності виробництва 1 кВт·год електричної та 1 ГКал теплової енергії;
- термін окупності проекту;
- термін реалізації проекту.

Проекти з впровадження технологій, які передбачають використання теплових насосів, на підприємствах комунальної форми власності та бюджетних установах:

- Для підприємств комунальної форми власності
 - частка заміщення горючих корисних копалин відновлюваними джерелами енергії;
- Для бюджетних установ
 - скорочення бюджетних видатків (в цінах 2011 року),
 - зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище порівняно з відповідними показниками до реконструкції/модернізації (для об'єктів нового будівництва - порівняно з показниками аналогічних об'єктів, що використовують природний газ);
- термін окупності проекту;
- термін реалізації проекту.

Проекти з впровадження технологій, які передбачають використання електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання на підприємствах комунальної форми власності та бюджетних установах

- Для підприємств комунальної форми власності
 - скорочення обсягу споживання горючих корисних копалин загальнодержавного призначення;
- Для бюджетних установ
 - скорочення бюджетних видатків (в цінах 2011 року) на оплату послуг з теплозабезпечення та гарячого водопостачання порівняно з відповідними показниками до реконструкції/модернізації;
 - зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище порівняно з відповідними показниками до реконструкції/модернізації (для об'єктів нового будівництва – порівняно з показниками аналогічних об'єктів, що використовують природний газ);
- термін окупності проекту;
- термін реалізації проекту.

Проекти з проведення модернізації об'єктів комунального господарства, у тому числі переведення котелень соціальної сфери на використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива

- частка заміщення горючих корисних копалин загальнодержавного призначення, які використовуються для виробництва одиниці продукції

(надання послуг) встановленої якості, альтернативними видами палива та/або відновлюваними джерелами енергії;

- зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище порівняно з відповідними показниками до реконструкції / модернізації (для об'єктів нового будівництва – порівняно з показниками аналогічних об'єктів, що використовують природний газ);
- термін окупності проекту;
- термін реалізації проекту.

В) Рішення комісії

Рішення Комісії приймається на її засіданні за умови присутності не менше двох третин її спискового складу. Рішення Комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні, але не менше половини спискового складу. У разі рівного розподілу голосів, голос Голови Комісії при прийнятті рішення є вирішальним.

7.6.2 Інформаційна картка проекту

№ п/п	Стаття (найменування)	Форма надання інформації
Назва проекту _____		
Основні відомості		
1.	Тип проекту	☐ нове будівництво; ☐ реконструкція/модернізація діючого об'єкту. (потрібне відмітити)
2.	Адреса місця реалізації проекту.	
3.	Мета та завдання проекту.	(у довільній формі коротко)
4.	Програмна відповідність.	(у довільній формі коротко)
5.	Заплановані результати реалізації проекту.	(обсяги виробництва продукції, надання послуг, скорочення споживання енергоресурсів, скорочення бюджетних видатків відповідно для підприємств комунальної форми власності або бюджетних установ)
Показники проекту		
1.	Обсяг необхідних інвестицій для реалізації проекту (тис. грн.): - загальні сума інвестиції в тому числі: - кошти державного бюджету; - кошти місцевого бюджету; - інші джерела.	(вказати суму коштів)
2.	Зниження енергоємності виробництва 1 кВт·год електричної та 1 ГКал теплової енергії встановленої якості в натуральному виразі (кг у.п./ кВт·год, кг у.п./ ГКал).*	(навести інформацію щодо показників енергоємності виробництва 1 кВт·год електричної та 1 ГКал теплової енергії до реконструкції/модернізації об'єкту, для об'єктів нового будівництва – порівняно з середньостатистичними показниками енергоємності виробництва електричної та теплової енергії в Україні)
3.	Використання для виробництва одиниці продукції (надання послуг) встановленої якості альтернативних видів палива та/або відновлюваних джерел енергії. ** (у відсотках)	(вказати частку заміщення горючих корисних копалин загальнодержавного призначення, крім торфу та газу (метану) вугільних родовищ (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827 “Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення”), які використовуються для виробництва одиниці продукції (надання послуг) встановленої якості, альтернативними видами палива та/або відновлюваними джерелами енергії)
4.	Скорочення обсягу споживання горючих корисних копалин (для підприємств комунальної форми власності). *** (у відсотках)	вказати частку скорочення використання горючих корисних копалин, крім торфу та газу (метану) вугільних родовищ (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 р. № 827 “Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення”), які використовуються для виробництва одиниці продукції (надання послуг) встановленої якості, порівняно з відповідними показниками до реконструкції/модернізації (для об'єктів нового будівництва – порівняно з середньостатистичними показниками в Україні)
5.	Скорочення бюджетних видатків (в	(вказати у відсотках порівняно з відповідними

	цінах 2011 року) на оплату послуг з теплозабезпечення та гарячого водопостачання.**** (у відсотках)	показниками до реконструкції/модернізації (для об'єктів нового будівництва – порівняно з нормативними показниками для об'єктів відповідної площі та чисельності людей, для опалення та гарячого водопостачання яких використовуються горючі корисні копалини загальнодержавного призначення, крім торфу та газу (метану) вугільних родовищ або надаються послуги централізованого теплопостачання)
6.	Екологічний ефект від впровадження проекту. ***** (у відсотках)	(вказати зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище порівняно з відповідними показниками до реконструкції/модернізації (для об'єктів нового будівництва – порівняно з показниками аналогічних об'єктів, що використовують природний газ)
7.	Термін окупності проекту. (роки).	
8.	Термін реалізації. (роки).	_____ рік - _____ рік (вказується рік початку реалізації проекту та рік його завершення)
Поточний стан формалізації проекту.		
1.	Ступінь готовності проекту до впровадження в експлуатацію.	☐ проектно-кошторисна документація ☐ придбання обладнання ☐ будівельно-монтажні роботи ☐ режимно-налагоджувальні роботи <i>(потрібне відмітити)</i>
2.	Проведення державної експертизи з енергозбереження проекту.	<i>(дата та № висновку)</i>
3.	Профінансовано коштів за проектом станом на 01.07.11 р. (тис. грн.).	<i>(вказати суму коштів)</i>

* для проектів з впровадження когенераційних технологій на підприємствах комунальної форми власності у сфері теплової енергетики;

** для проектів з впровадження технологій, які передбачають використання теплових насосів, на підприємствах комунальної форми власності та проектів з проведення модернізації об'єктів комунального господарства, у тому числі переведення котелень соціальної сфери на використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

*** для проектів з впровадження технологій, які передбачають використання електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання на підприємствах комунальної форми власності;

**** для проектів, які передбачають використання теплових насосів або електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання в бюджетних установах

***** для проектів з впровадження когенераційних технологій на підприємствах комунальної форми власності у сфері теплової енергетики не заповнюється.

(Посада керівника
замовника проекту)
(дата)

(підпис)

(ПІБ) М.П.